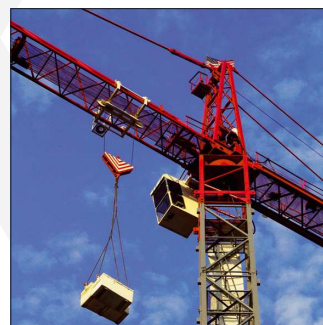

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DLA
PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SIEMIATYCKIEGO
NA LATA 2015-2020

Zlecniodawca

Powiat Siemiatycki
Zarząd Powiatu Siemiatyckiego
Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
ul. Leg. Piłsudskiego 3
17 - 300 Siemiatycze

Wykonawca

EKOTON sp. z o. o.
Siedziba: ul. Ciepła 12/4, 15-472 Białystok
Biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U, 15 - 464 Białystok
tel./fax: (+48) 85 744 67 95
www.ekoton.pl

Zamawiający:

**Powiat Siemiatycki
Zarząd Powiatu Siemiatyckiego**

Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach
ul. Leg. Piłsudskiego 3
17 - 300 Siemiatycze

Wykonawca:

EKOTON Sp. z o.o.
Siedziba: ul. Ciepła 12/4, 15-472 Białystok
ul. Włókiennicza 7A lok. 14U, 15 - 464 Białystok
tel./fax.: (+48) 85 744 67 95
beata@ekoton.pl
www.ekoton.pl

Zespół autorów:

dr Grzegorz Chocian
mgr inż. Beata Gładkowska - Chocian
mgr inż. Agnieszka Łuniewska

Białystok, sierpień 2015 r.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SIEMIATYCKIEGO NA LATA 2015-2020 ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
2.1.	POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	21
3.	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	56
4.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	59
5.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	60
6.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU	61
7.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	62
8.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	82
9.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU	91
10.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	94
11.	PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	117
12.	PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	119
13.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	121
	SPIS TABEL	123
	SPIS RYCIN	123
	SPIS LITERATURY	124
	ZASOBY INTERNETOWE	125

1. WPROWADZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020 (Program) została opracowana na zlecenie Powiatu Siemiatyckiego przez firmę EKOTON sp. z o. o. z Białegostoku.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko polityk, planów, programów i strategii, i jest to tzw. "Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko". Podstawą prawną sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013.1235 ze zm.) (ustawa OOŚ). Artykuły 46 i 47 ww. ustawy nakładają obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowywanych przez organy administracji i precyzują okoliczności, w których sporządzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane.

Celem opracowania niniejszej *Prognozy* sporządzonej na potrzeby przeprowadzania postępowania administracyjnego w sprawie strategicznej oceny oddziaływania jest analiza potencjalnych znaczących oddziaływań realizacji założeń Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020 na środowisko.

Zarówno *Prognoza* jak i projekt *Programu* swoim horyzontem czasowym sięgają do roku 2020.

Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach wystąpiło do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o stanowisko w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W opinii obu powyższych organów zakres sporządzanej Prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2, pkt. 1,2,3 przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wobec powyższego niniejsza *Prognoza*:

- zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,

- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

- **określa, analizuje i ocenia:**

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

- **przedstawia:**

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko są opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. Ponadto w przedmiotowej prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach

oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Przedmiotowa *Prognoza* odpowiada swoim zakresem wymaganiom określonym przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w uzgodnieniu Nr 17/NZ/2015 z dnia 29.05.2015 r. oraz Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Białymstoku WOOŚ-I.411.2.8.2015.AR z dnia 02.06.2015 r.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SIEMIATYCKIEGO NA LATA 2015-2020 ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

W roku 2013 Uchwałą Nr XIX/179/13 Rady Powiatu Siemiatyckiego z dnia 20 września 2013 r. został przyjęty dokument strategii pod nazwą „Przedsiębiorczy i przyjazny powiat siemiatycki - Strategia rozwoju do 2020 roku”. Dokument został opracowany przy szerokim udziale społeczeństwa oraz poddany szerokim konsultacjom społecznym. Dokument przyjętej strategii wyznacza kierunki działania organowi wykonawczemu - Zarządowi Powiatu. Określa on misję i wizję powiatu oraz cele strategiczne i operacyjne i zadania służące osiągnięciu założonych celów ze wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania.

W roku 2014 roku Ustawą o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (uzppr) oraz niektórych innych ustaw wprowadzono zmiany uregulowań w zakresie prowadzenia polityki rozwoju na szczeblu powiatu. Zawężeniu uległa definicja strategii do strategii na szczeblu województwa. Zaś nowelizacja w/w ustawy wprowadziła instytucję „programów rozwoju” powiatów, które stanowić mają, stosownie do brzmienia przepisu art. 15 *uzppr* po nowelizacji, dokumenty o charakterze operacyjno-wdrożeniowym - ustanawiane w celu realizacji celów zawartych w strategiach rozwoju i określające działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem finansowania i realizacji.

W związku z powyższym na podstawie Uchwały Nr 8/39/15 Zarządu Powiatu Siemiatyckiego z dnia 10.02.2015 roku powiat siemiatycki przystąpił do aktualizacji dokumentu przyjętej strategii rozwoju w celu nadania dokumentowi formuły programu rozwoju powiatu poprzez dostosowanie dokumentu do wymogów programów rozwoju określonych w znowelizowanej ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zarządzeniem Nr 11/15 Starosty Siemiatyckiego z dnia 09 marca 2015 r. został powołany zespół zadaniowy do opracowania programu rozwoju, składający się z naczelników wydziałów Starostwa powiatowego, pełnomocników, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, powiatowych służb i straży. Do pracy zespołu

zostali zaproszeni przedstawiciele samorządów, radni powiatu, przedsiębiorcy, przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu, organizacji pozarządowych. Nadzór nad realizacją zadania powierzono Wydziałowi Rozwoju Gospodarczego i Promocji Powiatu. Pracami zespołu kieruje Anna Bereza - Naczelnik Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Promocji Powiatu we współpracy z Mariuszem Radziszewskim - inspektorem ds. inwestycji i funduszy europejskich i Anetą Kryńską - inspektorem ds. rozwoju i polityki regionalnej.

Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego jest instrumentem służącym do realizacji polityki rozwoju społeczno-gospodarczego oraz polityki programowania rozwoju lokalnego powiatu. Obejmuje on analizę i diagnozę sytuacji obecnej, wyznacza wizję rozwoju, cele główne i szczegółowe, priorytety oraz kierunki interwencji, sposób monitorowania i osiągnięcia założonych celów oraz plan finansowy i założenia systemu realizacji programu.

Program określa wizję, misję, cele główne i szczegółowe oraz rodzaje zadań, jakie będą realizowane na terenie powiatu w latach 2015 - 2020, czyli w okresie pięcioletniego programowania Unii Europejskiej.

Wizja powiatu

Powiat siemiatycki miejscem przyjaznym mieszkańcom i przedsiębiorcom, sprzyjającym rozwojowi zielonej gospodarki.

Misja powiatu

- 1. Gospodarskie inicjowanie i realizacja działań organizacyjnych mających na celu zrównoważony rozwój powiatu.**
- 2. Stworzenie warunków do maksymalnego pozyskania i wykorzystania środków rozwojowych Unii Europejskiej na lata 2014-2020.**

Cele główne i szczegółowe

W Programie Rozwoju Powiatu jako cele główne przyjęto cele strategiczne określone w aktualizowanym dokumencie Strategii. Cele te konkretyzują misję rozwoju powiatu siemiatyckiego i wszystkie cele są sobie równe pod względem wagi i znaczenia. Numeracja spełnia jedynie funkcję porządkującą, nie hierarchizującą.

Cel główny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego

Cel główny 2. Stworzenie warunków do rozwoju zielonej gospodarki

Cel główny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Celom głównym zostały przypisane bardziej szczegółowe cele operacyjne.

CEL GŁÓWNY 1.

PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO

Konkurencyjna gospodarka, oparta na wiedzy z dostępem do najnowszych osiągnięć technicznych i technologicznych jest podstawą osiągnięcia dobrobytu regionów i krajów. Powiat siemiatycki posiada wewnętrzny potencjał do rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie branż: drzewnej, spożywczej, turystyki i rekreacji oraz zielonej gospodarki. Te silne strony powinny zostać wykorzystane, zwłaszcza, że sprzyja takiemu rozwojowi aktualna sytuacja na rynku europejskim: planowane są duże środki unijne na przedsiębiorczość, innowację i zieloną gospodarkę. Realizacja celu daje szansę na rozwiązanie wielu problemów związanych między innymi z rosnącym bezrobociem w powiecie, niedostosowaniem kwalifikacji mieszkańców do rynku pracy i zagrożeń związanych z dalszą migracją młodych do większych miast.

Cel szczegółowy 1.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu

Cel szczegółowy 1.2. Promocja gospodarcza powiatu

Cel szczegółowy 1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy

CEL GŁÓWNY 2.

STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU ZIELONEJ GOSPODARKI

Nieoczekiwana głębokość ogólnoświatowego kryzysu gospodarczego, który rozpoczął się w drugiej połowie 2008 roku potwierdziła wagę reform strukturalnych w gospodarce. W toczącej się na forum międzynarodowym dyskusji zwraca się uwagę na poprawę funkcjonowania gospodarki w perspektywie długookresowej, jednocześnie wspierając proces „zazielenienia gospodarki” czyli rozwoju społeczno-gospodarczego, realizującego w bardziej efektywny sposób cele zrównoważonego rozwoju. Zielona gospodarka jest sposobem wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. Zieloną gospodarkę definiuje się jako gospodarkę niskoemisyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby i zapewniającą integrację społeczną. Rozwój zielonej gospodarki polega na stymulowaniu rozwoju zielonych sektorów, zielonej infrastruktury i zielonych miejsc pracy. Głównym stymulatorem rozwoju zielonej gospodarki jest inwestowanie w ochronę kapitału naturalnego, w edukację społeczeństwa oraz wspieranie efektywnego wykorzystania zasobów, poprawę dobrostanu ludzi i działań integracyjnych. Powiat siemiatycki posiada duży wewnętrzny potencjał do rozwoju zielonej gospodarki między innymi poprzez istnienie cennych walorów środowiskowych, lasów, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000. Wszystkie te czynniki dają szansę do zrównoważonego rozwoju powiatu siemiatyckiego

szczególnie w takich gałęziach gospodarki jak: produkcja ekologicznej zdrowej żywności, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz rozwój nieekspansywnej turystyki. Wdrożenie tych działań będzie możliwe poprzez wykorzystanie środków unijnych, które zostały zaplanowane na zazielenienie gospodarki.

Cel szczegółowy 2.1. Wspieranie rozwoju rolnictwa specjalistycznego

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa

Cel szczegółowy 2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii

Cel szczegółowy 2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej

CEL GŁÓWNY 3.

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Jakość społecznych warunków życia na danym obszarze, a także oczekiwania lokalnej społeczności obrazują poziom rozwoju danego regionu. W powiecie siemiatyckim postrzeganie społeczne w tym zakresie jest zróżnicowane. Stan zaspokojenia potrzeb społecznych jest bardzo dobry lub dobry w zakresie dostępu do sklepów spożywczych, do firm usługowych, oświaty, edukacji i sportu. Odczuwalne są również pewne ograniczenia między innymi w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej, budowania miejsc pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa. Cel główny jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców będzie możliwy do zrealizowania dzięki pozyskaniu i umiejętnemu wykorzystaniu środków unijnych.

Cel szczegółowy 3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej

Cel szczegółowy 3.2. Poprawa jakości edukacji

Cel szczegółowy 3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia

Cel szczegółowy 3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności

CEL GŁÓWNY 1. PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO***Cel szczegółowy 1.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu***

Opis **Uzasadnienie:**

realizacji Konkurencyjność gospodarki powiatu siemiatyckiego może być osiągnięta przez poprawę jej atrakcyjności inwestycyjnej zarówno w odniesieniu do inwestorów zewnętrznych, jak również do inwestorów wewnętrznych. Realizacja tego celu oznacza stworzenie technicznych i organizacyjnych warunków do lokalizacji w powiecie inwestycji gospodarczych, które przyczynią się do wzrostu liczby nowych miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorstw. Działania te będą realizowane poprzez wspieranie podmiotów gospodarczych, rozwinięcie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu, przygotowanie terenów inwestycyjnych, doradztwo i szkolenia w zakresie pozyskiwania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej oraz rozbudowę lub przebudowę dotychczasowej infrastruktury komunalnej i technicznej.

Zadania:

1. Rozwinięcie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu działającej na rzecz przedsiębiorczości.
2. Uruchomienie Podstrefy Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej.
3. Stworzenie Centrum Aktywizacji Rozwoju Powiatu (szkolenia, doradztwo, wyjazdy studyjne, wsparcie przedsiębiorców poprzez pomoc merytoryczną, doradczą w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, wskazanie korzyści wynikających z tworzenia grup producenckich).
4. Inicjowanie i wspieranie tworzenia klastrów produkcyjnych i usługowych.
5. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej
6. Rozwój infrastruktury komunalnej i technicznej
7. Integracja sieci dróg powiatu siemiatyckiego (droga 1709B) z drogą wojewódzką 690 oraz drogami krajowymi nr 19 i nr 62.
8. Przebudowa i rozbudowa dróg powiatowych i gminnych.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Przedsiębiorcy
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Urząd Miasta Siemiatycze

Cel szczegółowy 1.2. Promocja gospodarcza powiatu

Opis **Uzasadnienie:**

realizacji Kompleksowa promocyjna powiatu zwłaszcza pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej ułatwi inwestorom dotarcie do informacji o regionie, jak również do oferowanych przez władze powiatu terenach i zachętach inwestycyjnych. Wypracowanie wspólnego wizerunku (np. produkt regionalny, logo, szata graficzna) pozwoli w dłuższym okresie na stworzenie i ugruntowanie w świadomości inwestorów wizerunku powiatu. Podejmowanie wspólnie z przedstawicielami biznesu działań typu misje gospodarcze, targi, spotkania z przedstawicielami biznesu, pozwoli rozpowszechnić informacje o możliwościach stwarzanych inwestorom.

Zadania:

1. Opracowanie strategii promocji i wizerunku powiatu siemiatyckiego.
2. Stworzenie pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych, poprzez opracowanie spójnego, przejrzystego oraz jednoznacznego systemu preferencji podatkowych i jego upowszechnienie, a także stworzenie funduszu pożyczkowego.
3. Wypracowanie wspólnego wizerunku regionu (produkt regionalny, logo lokalne, szata graficzna).
4. Opracowanie w kilku wersjach językowych profesjonalnej oferty inwestycyjnej (w wersji drukowanej i multimedialnej), a następnie rozpowszechnienie jej np. w trakcie misji gospodarczych, imprez targowych, spotkań z przedstawicielami biznesu, a także zamieszczenie jej na stronie internetowej Starostwa Powiatu Siemiatyckiego.
5. Zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do współpracy z samorządem oraz uczelniami (wspólne projekty).

Partnerzy:

- Powiatowy Urząd Pracy
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy

Opis	Uzasadnienie:
realizacji	Kapitał ludzki stanowi jedną z głównych determinant rozwoju gospodarczego, wspiera przedsiębiorczość, kreatywność, innowacyjność oraz współpracę obywatelską. Podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców powiatu wymaga więc działań stymulujących procesy uczenia się dopasowanych do wymagań gospodarki opartej na wiedzy. Aktualnie niewystarczające jest posiadanie

określonego wykształcenia i umiejętności, o wiele bardziej istotne jest wzmocnienie zdolności przystosowywania się do zmian zachodzących na rynku pracy. Oznacza to, że pracownik musi być przygotowany do ciągłego poszerzania swojej wiedzy i umiejętności oraz gotowości do przekwalifikowywania się, stosownie do potrzeb nowych zawodów i umiejętności. Szczególna uwaga powinna być poświęcona zapewnieniu potencjalnym inwestorom wykwalifikowanej siły roboczej oraz kadry zarządzającej. Pracownicy posiadający wyższe wykształcenie lub specjalistyczne umiejętności są czynnikiem niezbędnym do wzrostu aktywności inwestycyjnej na terenie powiatu. W celu realizacji tych działań powinny być prowadzone cykliczne badania lokalnego rynku pracy jako element diagnozy, w odpowiedzi na nie powinny być prowadzone np. szkolenia, doradztwo lub inne formy edukacji dokładnie dopasowane do wyników badań.

Zadania:

1. Prowadzenie cyklicznych badań i diagnozy lokalnego rynku pracy (poznanie potrzeb, promocja lokalnych firm).
 2. Rozwój nowych form doradztwa zawodowego dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących (na przykład przez Internet) i informowanie społeczności lokalnej o formach doradztwa i innej pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej.
 3. Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czartajewie.
 4. Doskonalenie i wspieranie programów przekwalifikowania osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy na potrzeby lokalnego rynku pracy.
 5. Promocja „dobrych praktyk” dotyczących sukcesu zawodowego, sukcesu w biznesie.
 6. Pozyskanie funduszy na projekty aktywizujące zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem (szczególnie młode, starsze), współpraca w tym zakresie z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi promującymi przedsiębiorczość.
 7. Promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży oraz pozostałych mieszkańców powiatu (realizacja projektów edukacyjnych, konkursów, gier, rywalizacji międzyszkolnej).
 8. Promocja dostępnych źródeł finansowania i dofinansowania działalności gospodarczej.
 9. Promocja samozatrudnienia wśród osób bezrobotnych i wspieranie ich w procesie zakładania własnej działalności gospodarczej.
 10. Stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy biznesem, oświatą i administracją.
 11. Rozwój doskonalenia zawodowego kadr Powiatowego Urzędu Pracy.
-

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowa
- Przedsiębiorcy
- Nadbużańska Szkoła Wyższa
- Powiatowy Urząd Pracy

CEL GŁÓWNY 2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI

Cel szczegółowy 2.1. Wsparcie rozwoju rolnictwa specjalistycznego

Opis	Uzasadnienie:
realizacji	Rolnictwo stanowi jeden z głównych sektorów gospodarki lokalnej powiatu siemiatyckiego. Producenci rolniczy powinni być wspierani głównie w kierunku rozwoju nowoczesnych form aktywności rolniczej, w tym w szczególności rolnictwa ekologicznego. Wsparcie powinno być ukierunkowane na pomoc w restrukturyzacji, wprowadzania nowych form gospodarowania, ułatwień w zbycie towarów, promocji produktów regionalnych.

Zadania:

1. Scalanie gruntów.
2. Inicjowanie i organizowanie szkoleń w zakresie np. zarządzania gospodarstwem rolnym, nowoczesnych technologii w produkcji rolniczej uwzględniających Kodeks Dobrej Praktyki Rolnej.
3. Wsparcie działań mających na celu utworzenie różnych grup producenckich.
4. Współpraca z ODR Siemiatycze, Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Związkiem Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej, Związkiem Hodowców Koni, Związkiem Hodowców Drobiu oraz innymi związkami i organizacjami.
5. Inicjowanie i wspieranie wystaw, targów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających najnowsze osiągnięcia nauki i praktyki rolniczej.

Partnerzy:

- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach
- Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie
- Podlaska Izba Rolnicza
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Organizacje pozarządowe
- Powiatowy Urząd Pracy
- Przedsiębiorcy
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

- Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa

Opis **Uzasadnienie:**

realizacji Koncepcja rozwoju produkcji zdrowej żywności i zielarstwa zakłada wspieranie małych gospodarstw specjalizujących się w produkcji (uprawie) zdrowej (ekologicznej) żywności lub zielarstwie Powiat siemiatycki posiada optymalne warunki do tego typu działalności rolniczej (cenne warunki środowiskowe, czyste powietrze i niezanieczyszczone wody i gleby). Obecnie jest również duże zapotrzebowanie na tego produkty zwłaszcza w dużych miastach (w bliskiej odległości jest Białystok, Warszawa, Lublin, Siedlce, Biała Podlaska), jak również przez osoby turystycznie odwiedzające dany region.

Zadania:

1. Budowa świadomości mieszkańców i turystów na temat produkcji zdrowej żywności na terenie powiatu siemiatyckiego i jej wzmacnianie poprzez zaprojektowanie i nadawanie znaku (marki) lokalnej (np. wyprodukowane w powiecie Siemiatyckim).
2. Wypromowanie gospodarstw zdrowej żywności i zielarskich: poprzez reklamę w telewizji, prasie i Internecie (sklepy internetowe).
3. Powołanie „Federacji Producentów Zdrowej Żywności” w jej skład wchodziłyby osoby (przedsiębiorcy lub gospodarze) produkujący zdrową żywność i zioła. Grupa ta miałaby za zadanie promowanie, rozpowszechnianie zdrowej żywności. Należałoby przeszkolić osoby w zakresie doradztwa, (pomoc ODR w doradztwie). Do grupy tej należałoby włączyć samorządy (każda gmina wyznaczyłaby osobę).
4. Zawiązanie współpracy (umowy) z miejscami zbytu (ośrodki turystyczne „Zielone terapie: rekreacja i spokój”; „Spokój i zdrowie”.

Partnerzy:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach
- Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie
- Podlaska Izba Rolnicza
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Cel szczegółowy 2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii

Opis **Uzasadnienie:**

realizacji Rozwój odnawialnych źródeł energii jest jednym z najistotniejszych elementów zrównoważonego rozwoju przynoszącym wymierne efekty ekologiczne i energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii wykorzystywanej w powiecie przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego powiatu. Osiągnięcie powyższego celu wymaga uprzednich szkoleń i doradztwa w zakresie odnawialnych źródeł energii lokalnych władz, przedsiębiorców oraz rolników.

Zadania:

1. Instalacja alternatywnych i odnawialnych źródeł ciepła i energii.
2. Szkolenia, doradztwo, warsztaty skierowane do przedsiębiorców, rolników i władz lokalnych z zakresu odnawialnych źródeł energii dotyczące między innymi możliwości zastosowań OZE.
3. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii jako sposobu na: ochronę środowiska, ograniczenie kosztów utrzymania gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.
4. Wdrażanie programu promocji oszczędzania energii.
5. Modernizacja budynków użyteczności publicznej w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii jako elementów gospodarki niskoemisyjnej

Partnerzy:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach
- Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie
- Podlaska Izba Rolnicza

Cel szczegółowy 2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej

Opis	Uzasadnienie:
realizacji	<p>Powiat siemiatycki, a zwłaszcza południowa jego część posiada cenne walory turystyczne. Stanowi to duży potencjał do rozwoju turystyki szczególnie prozdrowotnej i rekreacyjnej. Do zwiększenia wykorzystania potencjału turystycznego przyczyni się stworzenie odpowiednich warunków organizacyjnych i infrastrukturalnych. Jednym najważniejszych zadań realizujących powyższy cel jest budowa nowych oraz rozbudowa i podniesienie standardu już istniejących ośrodków turystycznych. Zaleca się również stworzenie ośrodków „zielonej terapii i rekreacji”. Proponujących różnego rodzaju terapie np.: rekreacja w ekosystemach i ekoterapia (przejazdy powozami konnymi, spacery rowerowe i piesze),</p>

kwiatoterapia i ziołoterapia, zapacho- i muzykoterapia, hipoterapia, dogoterapia.

Ważne jest również wsparcie dla działalności pozarolniczej, w tym głównie agroturystyki i turystyki wiejskiej, jako dodatkowego źródła dochodów dla mieszkańców wsi, aktywizacji kobiet oraz ożywienia społeczności wiejskich. Należałoby stworzyć warunki dla powstania lub zmodernizowania około 100 gospodarstw agroturystycznych. Należałoby również opracować zakres specjalizacji gospodarstw agroturystycznych np.: osoby 60+, rodziny z dziećmi do 10 lat, rodziny z dziećmi powyżej 10 lat, osoby samotne do 60 lat, osoby z nadwagą.

Zadania:

1. Dokonanie inwentaryzacji stanu istniejącego, w tym również potencjalnych gospodarstw agroturystycznych i inwentaryzacji unikatowych i ginących zawodów oraz opracowanie koncepcji rozwoju i promocji całościowego systemu krótkoterminowej turystyki krajoznawczej, religijnej i historycznej oraz turystyki zimowej w powiecie siemiatyckim.
2. Uzupełnienie i rozbudowa infrastruktury turystycznej, opierająca się dokonanej inwentaryzacji.
3. Opracowanie koncepcji promocji turystycznej powiatu poprzez np. stworzenie powiatowego portalu turystycznego, a także opracowanie koncepcji markowego produktu i jego promocja.
4. Opracowanie dokumentacji i wdrożenie wielojęzycznego systemu elektronicznej informacji o szlakach i atrakcjach turystycznych, noclegach, barach, restauracjach, punktach małej gastronomii itp. w powiecie oraz wypracować procedury ich stałej aktualizacji.
5. Opracowanie i upowszechnienie kalendarza imprez folklorystycznych, muzycznych, historycznych, obrzędów religijnych i innych przedsięwzięć organizowanych na terenie powiatu.
6. Opracowanie koncepcji siemiatyckiego zespołu naturalnej terapii i rekreacji zmęczenia psychicznego wraz z miejscem lokalizacji ośrodków specjalizujących się w poszczególnych rodzajach terapii.
7. Zorganizować Stowarzyszenie Przewodników „Zielonej Terapii” i wspomóc ich kształcenie, szczególnie w zakresie biegłej znajomości języków obcych.
8. Zainicjowanie powstania powiatowej organizacji (stowarzyszenia) gospodarstw agroturystycznych.
9. Opracowanie wniosków zbiorowych i indywidualnych na dofinansowanie rozwoju zielonej terapii i agroturystyki w powiecie.

Partnerzy:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
 - Przedsiębiorcy
-

- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Siemiatyczach
- Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie
- Podlaska Izba Rolnicza
- Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna
- Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

CEL GŁÓWNY 3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel szczegółowy 3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej

Opis Uzasadnienie:

realizacji Bezpieczeństwo, jakie daje dobrze rozwinięta opieka społeczna jest jedną z podstawowych potrzeb ludzkich, która w znacznym stopniu wpływa na jakość życia i dobrobyt społeczny. Z diagnozy powiatu siemiatyckiego jasno wynika, że zwiększa się odsetek osób starszych i potrzebujących pomocy należy więc podjąć działania zmierzające do uruchomienie specjalnych ośrodków np. domów spokojnej starości wraz z ośrodkami rehabilitacji (również hospicja).

Z bezpieczeństwem społecznym powiązane są również wartości takie jak: sprawiedliwość społeczna, równość, solidarność, samorządność i partnerstwo. Na bazie tych wartości zaproponowane zostały działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa i integracji społecznej. Szczególnie koniecznymi działaniami ochronnymi powinny być objęte te grupy, które z racji swoich psycho-fizycznych ułomności nie będą nigdy w stanie w pełni uczestniczyć w procesie rozwoju społeczno-ekonomicznego. Tworzenie warunków do pełnej integracji społecznej dla grupy osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat siemiatycki powinno być kolejnym priorytetem władz samorządowych. Ułatwienie im dostępu do rehabilitacji, wspieranie zatrudniania takich osób, usuwanie barier architektonicznych może skutecznie zintegrować tę grupę mieszkańców ze społeczeństwem.

Zadania:

1. Zainicjowanie działań (np. przeprowadzenie badań społecznych, wytyczenie terenów inwestycyjnych, opracowanie wniosków o dofinansowanie) zmierzających do powstania i uruchomienia domów spokojnej starości i hospicjum.
2. Rozwój profilaktyki uzależnień szczególnie w szkołach gminnych i powiatowych oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych między innymi poprzez zacieśnianie współpracy instytucji pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi i lekarzami w profilaktyce i identyfikacji uzależnień u dzieci i młodzieży, rozwijanie wsparcia rodzin i osób współuzależnionych,

mieszkających z osobami uzależnionymi.

3. Rozwój systemu opieki nad dziećmi i rodziną, poprzez stworzenie systemu i wspieranie rozwoju rodzinnej opieki zastępczej i/lub adopcyjnej, propagowanie idei rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka.
4. Aktywizacja zawodowa, społeczna i edukacyjna wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i młodzieży wychowywanej. Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową, utworzenie i wyposażenie ośrodka interwencji kryzysowej.
5. Pomoc w zapobieganiu demoralizacji dzieci, poprawa bezpieczeństwa w szkołach i walka z przemocą wśród młodzieży poprzez np. organizowanie prelekcji, zajęć pozaszkolnych, monitoring.
6. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci oraz budowa i wyposażenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci.
7. Utworzenie i wyposażenie ośrodka wsparcia dla chorych psychicznie.
8. Realizacja wspólnych projektów z organizacjami i instytucjami z terenu powiatu oraz regionu, działającymi na rzecz rodzin i dzieci np. prowadzenie akcji promocyjnych,
9. uświadamiających mieszkańcom rolę i zasady funkcjonowania pomocy społecznej w powiecie.
10. Współpraca instytucji pomocy społecznej w powiecie w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym aplikowaniu po fundusze strukturalne Unii Europejskiej.
11. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i przyznawanie dotacji w formie otwartych konkursów.
12. Pomoc osobom niepełnosprawnym i wymagającym opieki poprzez tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, aktywizację zawodową, społeczną i edukacyjną osób niepełnosprawnych, utworzenie ośrodka rehabilitacyjnego i wprowadzanie nowoczesnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz wsparcie zakupów pojazdów dla osób niepełnosprawnych, a także likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w mieszkaniach, na ulicach i budynkach użyteczności publicznej (montaż wind, wymiana lub odnowa chodników).

Partnerzy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Urząd Miasta w Siemiatyczach

- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach

Cel szczegółowy 3.2. Poprawa jakości edukacji

Opis	Uzasadnienie:
realizacji	<p>W gospodarce opartej na wiedzy edukacja stała się fundamentem rozwoju regionów i kraju. Sprawny i odpowiednio ukierunkowany system kształcenia bezpośrednio wpływa na rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>Realizacja tego celu oznacza zarówno poprawę stanu infrastruktury, jak i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli czy aktualizowanie oferty edukacyjnej szkół.</p> <p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie w gimnazjach, liceach i technikach przedmiotu pozaobowiązkowego na temat wykorzystania możliwości twórczych młodzieży oraz prowadzenie cyklicznych warsztatów aktywizujących, przykładowo: „jak prowadzić własną działalność gospodarczą?”, „rozwijanie kreatywności i intuicji”, „kreatywne rozwiązywanie problemów” 2. Współpraca władz powiatu ze środowiskami gospodarczymi i społecznymi w poszerzaniu oferty edukacyjnej na szczeblu ponadgimnazjalnym i dostosowywaniu profili nauczania do potrzeb rynku pracy. 3. Przebudowa bazy sportowej szkół, w tym przebudowa kompleksu boisk sportowych w Czartajewie. 4. Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czartajewie. 5. Modernizacja obiektów edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych (Siemiatycze, Czartajew, Ostrożany). 6. Rozwijanie systemu stypendialnego dla zdolnych dzieci i młodzieży. 7. Wspieranie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży (szczególnie w ramach klubów sportowych, stowarzyszeń i innych organizacji). 8. Kierowanie chętnych nauczycieli na studia podyplomowe o twórczości. 9. Uruchomienie we wszystkich gminach wszechnic rozwijania zdolności twórczych mieszkańców.

Partnerzy:

- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach
- Organizacje pozarządowe
- Gminy wchodzące w skład powiatu siemiatyckiego

Cel szczegółowy 3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia

Opis	Uzasadnienie:
realizacji	Dobrze realizowana profilaktyka zdrowotna jest najskuteczniejszym i najtańszym

sposobem ograniczania w społeczeństwie występowania chorób oraz uzależnień. Dlatego należy uruchomić możliwe działania i mechanizmy promujące zachowania prozdrowotne. Instytucjami, w których może być prowadzone edukacja prozdrowotna są placówki oświatowe. Mają one możliwość dotarcia do dzieci i młodzieży przez co nabywają wiedzę co do określonych postaw i zachowań, ograniczających jednocześnie późniejsze koszty leczenia chorób czy też uzależnień.

Zadania:

1. Inicjowanie i promocja działań z zakresu profilaktyki zdrowia (np. bezpłatne badania okresowe dla różnych grup mieszkańców).
2. Prowadzenie w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych programu edukacji zdrowotnej z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień. zwiększenie dostępności i zakresu usług rehabilitacyjnych.
3. Doskonalenie usług medycznych poprzez modernizację rozbudowę Szpitala Powiatowego w Siemiatyczach, w tym:
 - budowa Bloku Operacyjnego i centralnej saterylizacji wraz z zakupem sprzętu i aparatury medycznej
 - Budowa sali cięć cesarskich
 - dostosowanie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego do obowiązujących przepisów prawnych
 - wykonanie instalacji gazów medycznych.
4. Rozbudowa istniejącego lądowiska helikoptera sanitarnego z dostosowaniem do lotów nocnych
5. Wykonanie przepływowego zbiornika wody zabezpieczającego Szpital Powiatowy SP ZOZ w Siemiatyczach w wodę na dobowe zużycie.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Przedsiębiorcy

Cel szczegółowy 3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności

Opis Uzasadnienie:

realizacji Współczesna gospodarka wymusza umiejętność posługiwania się nowoczesnymi zdobyczami techniki. Należy zapewnić wszystkim mieszkańcom powiatu równy dostęp nowoczesnych łączy i komunikacji cyfrowej, a także należy wspomóc zakup komputerów w rodzinach objętych pomocą społeczną, by przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu.

Bardzo ważnym aspektem jest również zapewnienie bezpieczeństwa w powiecie siemiatyckim. Z badań mieszkańców powiatu wynika, że czują się oni w miarę

bezpieczni jednak, mimo to powinny być realizowane kolejne działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa:

Zadania:

1. Rozwijanie nowoczesnych łączy i komunikacji cyfrowej, w tym: budowa sieci szerokopasmowej na terenie powiatu.
2. Zapewnienie dostępu do Internetu każdej rodzinie w powiecie.
3. Zorganizowanie kursów korzystania z komputera w sprawach gospodarczych i administracyjnych.
4. Pomóc w zakupie komputera w rodzinach objętych opieką społeczną.
5. Zakup specjalnego samochodu ratownictwa wodnego.
6. Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego oraz innego sprzętu specjalistycznego

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
 - Przedsiębiorcy
 - Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
 - Urząd Miasta w Siemiatyczach
 - Urzędy Gmin
-

2.1. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Realizacja zadań oraz celów zawartych w *Programie Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* jest zgodna z założeniami przyjętymi w innych dokumentach strategicznych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, biorąc przy tym pod uwagę zasadę zrównoważonego rozwoju. Najważniejsze powiązania tematyczne z założeniami i wymaganiami innych strategii szczebla międzynarodowego, krajowego i wojewódzkiego przedstawiono poniżej.

MIĘDZYNARODOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia „Europa 2020” jest długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej. Dokument ten został zatwierdzony przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 oraz zastąpił realizowaną od 2000 r. Strategię Lizbońską.

Strategia „Europa 2020” stanowi wizję społeczną gospodarki rynkowej dla Europy XXI wieku. Ma służyć przemianie Unii Europejskiej w zrównoważoną oraz inteligentną gospodarkę, o wysokich wskaźnikach zatrudnienia i większej spójności społecznej. Dotyczy kluczowych wyzwań stojących przed społeczeństwem europejskim, także w czasie kryzysu i transformacji. Strategia „Europa 2020” opiera się na trzech współzależnych i wzajemnie uzupełniających się obszarach priorytetowych:

- rozwój inteligentny (ang. smart growth) - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony (ang. sustainable growth) - wspieranie efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth) - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Rycina 1. Obszary priorytetowe Strategii „Europa 2020”

Źródło: www.stat.gov.pl

W ramach powyższej strategii założono 5 celów na poziomie Wspólnoty Europejskiej :

- (1) 75% wskaźnik zatrudnienia dla grupy wiekowej 20-64,
- (2) 3% produktu krajowego brutto przeznaczanego na badanie i rozwój,
- (3) 20/20/20 w zakresie klimatu i energetyki (zmniejszenie emisji CO₂ o 20%, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20% oraz poprawa efektywności energetycznej o 20%),

- (4) obniżenie udziału młodzieży kończącej wcześniej edukację poniżej 10% oraz osiągnięcie minimum 40% udziału młodzieży w odpowiednich rocznikach kohorty wiekowej 30-34 kończącej edukację na poziomie wyższym,
- (5) zmniejszenie liczby osób pozostających w Unii Europejskiej w strefie ubóstwa o 20 milionów, klasyfikowanych w taki sposób w ramach poszczególnych państw członkowskich.

Regiony, które osiągną powyższe cele, mogą liczyć na priorytet w finansowaniu.

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej jest wynikiem wieloletnich prac Wspólnot Europejskich zmierzających do lepszej ochrony wód poprzez wprowadzenie wspólnej europejskiej polityki wodnej, opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych. Zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych, które:

- a) zapobiegają dalszemu pogarszaniu oraz chronią i poprawiają stan ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych;
- b) promują zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych;
- c) dążą do zwiększonej ochrony i poprawy środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne środki dla stopniowej redukcji zrzutów, emisji i strat substancji priorytetowych oraz zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych;
- d) zapewniają stopniową redukcję zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobiegają ich dalszemu zanieczyszczaniu;

e) przyczyniają się do zmniejszenia skutków powodzi i susz, a przez to przyczyniają się do:

- zapewnienia odpowiedniego zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, które jest niezbędne dla zrównoważonego, i sprawiedliwego korzystania z wód,
- znacznej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- ochrony wód terytorialnych i morskich, oraz
- osiągnięcia celów odpowiednich umów międzynarodowych, w tym mających za zadanie ochronę i zapobieganie zanieczyszczaniu środowiska morskiego, poprzez wspólnotowe działanie na mocy art. 16 ust. 3, celem zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych, z ostatecznym celem osiągnięcia w środowisku morskim stężeń bliskich wartościom tła dla substancji występujących naturalnie i bliskich zeru dla syntetycznych substancji wytworzonych przez człowieka.

Pakiet klimatyczno - energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)

W dniu 23 stycznia 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dokumentów, głównie legislacyjnych, określanych, jak tzw. pakiet energetyczno-klimatyczny. Dokumenty te mają na celu realizację przyjętych przez Radę Europejską w 2007 r. założeń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatycznym, stanowiących, że do 2020 r. Unia Europejska:

- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych (z opcją 30% redukcji, o ile w tym zakresie zostaną zawarte stosowne porozumienia międzynarodowe) w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii;
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz na rok 2020,
- zwiększy udział biopaliw w ogólnej konsumpcji paliw transportowych co najmniej do 10%.

Po prawie rocznych pracach, w grudniu 2008 r. osiągnięto porozumienie pomiędzy Parlamentem Europejskim i Radą UE - Pakiet energetyczno-klimatyczny został przyjęty,

a publikacja jego poszczególnych elementów w Dzienniku Urzędowym UE nastąpiła w dniu 5 czerwca 2009 r.

Wśród decyzji najważniejszych dla Polski można wskazać:

- pracujące w Polsce instalacje będą mogły w okresie 2013-2019 skorzystać z tzw. okresu przejściowego w odniesieniu do proponowanego obowiązku zakupu całości uprawnień na aukcjach,
- instalacje działające na rynku na dzień 31.12.2008 r. będą nabywały na aukcjach jedynie część uprawnień. Przykładowo, w roku 2013 instalacje zobowiązane będą do zakupu 30% uprawnień na aukcjach (wartość odniesiona do ich średnio-rocznych zweryfikowanych emisji w latach 2005-2007). Tempo redukcji ilości darmowych uprawnień w kolejnych latach jest w gestii Polski natomiast ilość ta będzie maleć do roku 2019.
- darmowe uprawnienia będą mogły również pozyskać instalacje, które w wymienionym powyżej terminie fizycznie rozpoczęły działania inwestycyjne na potrzeby produkcji energii elektrycznej. Docelowo, w roku 2020 instalacje będą nabywać na aukcjach 100% uprawnień. W roku 2018 Polska może złożyć do Komisji Europejskiej wniosek o przedłużenie okresu przejściowego wraz z uzasadnieniem. Komisja może wniosek przyjąć bądź odrzucić.
- w okresie przejściowym Polska będzie miała możliwość zastosowania systemu wskaźników emisyjnych zależnych od wykorzystywanego paliwa (węgiel, gaz) w celu określenia ilości darmowych uprawnień do emisji. Wskaźniki te będą odzwierciedleniem najbardziej efektywnych środowiskowo instalacji w UE.
- ponadto, w latach 2013-2016 Polska będzie mogła wykorzystać przychody ze sprzedaży uprawnień na budowę wysoce efektywnych elektrowni. Możliwe będzie także dofinansowanie przez Państwa członkowskie do 15 proc. kosztów inwestycji dla nowych instalacji przystosowanych do wychwytu i składowania CO₂, których poziom efektywności przekracza poziomy zawarte w załączniku I decyzji KE z dnia 21 grudnia 2006 r. (2007/74/WE).

KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

„Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju”

wyznacza jedenaście celów jakimi są:

- (1) wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
- (2) zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym;
- (3) poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- (4) wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- (5) stworzenie Polski Cyfrowej;
- (6) rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”;
- (7) zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- (8) wzmocnienie mechanizmów terytorialnych równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- (9) zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;
- (10) stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- (11) wzrost społecznego kapitału rozwoju. Dla każdego z tych celów określono szczegółowe kierunki interwencji.

Celem głównym w horyzoncie czasowym roku 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona z jednej strony zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu produktu krajowego brutto w Polsce, a z drugiej strony zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Wymaga to przesunięcia wydatków publicznych w kierunku wydatków prorozwojowych. Rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności

państwa. Przyjęty w tym dokumencie model rozwoju opiera się o zasadę solidarności pokoleniowej, terytorialnej oraz innowacyjnej (solidarność zasady wyrównywania szans i konkurencyjności w celu innowacyjności). W dokumencie tym podkreślono znaczenie dobrej dostępności do ośrodków wojewódzkich, ale pominięto całkowicie rolę ośrodków subregionalnych. Wskazano na potrzebę szczególnego uwzględnienia w decyzjach rozwojowych Polski Wschodniej.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK) zakłada efektywny rozwój społeczno-gospodarczy, spójność społeczno-gospodarczą i terytorialną oraz tworzenie warunków wykorzystania potencjału gospodarki i społeczeństwa. Jako cel główny ŚSRK określono wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych, i instytucjonalnych potencjałów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Wyróżniono trzy obszary strategiczne interwencji:

- (1) sprawne i efektywne państwo;
- (2) konkurencyjną gospodarkę;
- (3) spójność społeczną i terytorialną.

Jest to nowatorska konwencja, bowiem w dotychczasowych strategiach w Polsce, jeszcze nigdy nie eksponowano w taki sposób znaczenia sprawnego i efektywnego państwa.

W ramach obszaru strategicznego (1) wyróżniono następujące cele:

- (1) przejście od administrowania do zarządzania rozwojem,
- (2) zapewnienie środków na działania rozwojowe,
- (3) wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli.

W ramach obszaru strategicznego (2) zidentyfikowano jako cele:

- (1) wzmocnienie stabilności makroekonomicznej,
- (2) wzrost wydajności gospodarczej,
- (3) zwiększenie innowacyjności gospodarki,
- (4) rozwój kapitału ludzkiego,
- (5) zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych,
- (6) bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
- (7) zwiększenie efektywności transportu.

W ramach obszaru strategicznego (3) wyróżniono jako cele:

- (1) integrację społeczną,
- (2) zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych,
- (3) wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów terytorialnych.

Na najniższym poziomie zidentyfikowano 46 kierunków interwencji, określając 32 z nich jako takie, które powinny być podejmowane także w strategiach wojewódzkich. Dotyczą one wszystkich wymienionych wcześniej celów, z wyjątkiem odnoszącego się do wzmacniania stabilności makroekonomicznej.

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016

Określa cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Według PEP najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata, to m.in.:

- Uporządkowanie gospodarki odpadami, w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE,
- Wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- Wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- Wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska,
- Przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- Ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFÉ, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- Ochrona wód (w tym redukcja o 75 % ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- Modernizacja systemu energetycznego,
- Ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- Działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. *Program* stanowi realizację poniższych zasad *Polityki ekologicznej państwa* w skali powiatu siemiatyckiego, które odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej:

- Zasada przezorności,
- Zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- Zasada regionalizacji,
- Zasada uspołecznienia,
- Zasada "zanieczyszczający płaci",
- Zasada prewencji,
- Zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- Zasada subsydiarności,
- Zasada klauzul,
- Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Polityka Leśna Państwa

Przedmiotem *Polityki Leśnej Państwa* są lasy wszystkich form własności i ich funkcje, cele i zasady prowadzenia gospodarki leśnej oraz związki leśnictwa ze społeczeństwem z innymi działami gospodarki narodowej i zarządzania, oraz innymi jednostkami organizacyjnymi współdziałającymi z leśnictwem.

Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa. Główne cele w *Polityce Leśnej Państwa* zostały sformułowane w następujący sposób:

- Zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością,
- Zwiększanie zasobów leśnych,
- Poprawa stanu i ochrony lasów tak, by mogły one w lepszym stopniu i szerszym zakresie spełniać różnorodne funkcje.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Została przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. Jest to główna strategia rozwojowa o średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, aby wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych).

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest oparta na scenariuszu stabilnego rozwoju. Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację.

Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne:

- Sprawne i efektywne państwo,
- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna.

Głównym celem Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Jest skierowana nie tylko do administracji publicznej lecz integruje wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Wskazuje konieczne reformy ograniczające lub eliminujące bariery rozwoju społeczno-gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania zaprojektowanych działań.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) została przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku. Jest to kompleksowy dokument strategiczny określający cele i sposób prowadzenia polityki rozwoju kraju w ujęciu regionalnym (wojewódzkim). Strategia wyznacza cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze terytorialnym, określa rolę regionów w tym procesie oraz nakreśla zasady koordynacji działań rozwojowych realizowanych przez różne podmioty publiczne. Celem strategicznym KSRR do 2020 jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

W KSRR przyjęto trzy główne cele polityki regionalnej do 2020 roku:

Cel 1 „konkurencyjność” - wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;

Cel 2 „spójność” - budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych;

Cel 3 „sprawność” - tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Powyższe cele, zgodnie z zasadą subsydiarności i wieloszczeblowego zarządzania procesami rozwoju regionalnego, mają być realizowane przez wszystkie podmioty publiczne w zgodzie z własnymi kompetencjami i miejscem w systemie zarządzania rozwojem kraju.

KSRR zakłada wsparcie dla rozwoju wszystkich polskich regionów, bez względu na stopień ich zamożności. Dzięki integrującemu podejściu wielosektorowemu, polityka regionalna stanowi uniwersalne narzędzie wykorzystania i wzmocnienia regionalnych potencjałów rozwojowych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030

Celem strategicznym dokumentu jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Określono również 6 celów powyższego dokumentu. Szczególnie ważny jest cel 2. (poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla

rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów); ponieważ bezpośrednio w niego wpisują się cele ogólne i szczegółowe wyróżnione w Programie rozwoju powiatu siemiatyckiego na lata 2015-2020. Do celu 5. (zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa) nawiązuje cel operacyjny dotyczący rozwoju energii odnawialnej w powiecie siemiatyckim.

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Głównym celem Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG) jest stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy przedsiębiorstw, administracji i nauki. 15 stycznia 2013 r. Rada Ministrów przyjęła projekt uchwały w sprawie dokumentu przygotowanego w MG. Głównym założeniem SIEG jest przygotowanie odpowiednich warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw oraz sektora nauki i administracji, które pozwolą zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność naszej gospodarki.

Strategia zakłada realizację czterech celów szczegółowych:

- dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Poszczególne działania będą realizowane poprzez administrację centralną we współpracy z przedsiębiorcami i ich organizacjami, jednostkami naukowymi i samorządowymi, instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami pozarządowymi. Obok systemowych działań legislacyjnych w różnych obszarach są również planowane zmiany w samym funkcjonowaniu krajowej polityki innowacyjnej, a także bezpośrednie wsparcie w postaci programów finansowanych ze środków publicznych.

Dokument postuluje dalsze upraszczanie prawa gospodarczego i procedur administracyjnych, w tym prawa upadłościowego, ukierunkowanie wydatków publicznych na działania rozwojowe, jak i również zwiększanie podaży i dostępności kapitału prywatnego i publicznego na rynku finansowym. Poprawiony

powinien być także system zachęt fiskalnych wspierających prowadzenie działalności B+R+I.

Strategia zakłada wprowadzenie zintegrowanej oraz kompleksowej polityki innowacyjnej, która będzie oddziaływać jednocześnie na różne aspekty tworzenia nowoczesnych projektów m.in. w zakresie przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej, rozwoju bazy i kadry naukowej, transferu wiedzy czy zamówień publicznych i PPP. Wymagać to będzie uspołnienienia programów wsparcia oraz współpracy wszystkich uczestników życia gospodarczego.

Programy bezpośredniego wsparcia skoncentrowane będą głównie na obszarach o największym potencjale wzrostu. Powstaną one przy wykorzystaniu m.in. wyników projektów typu foresight, ewaluacji, czy analiz specjalizacji naukowej, technologicznej i gospodarczej. W efekcie zwiększą się środki na badania i rozwój. Większy będzie też udział zaawansowanych technologicznie wyrobów i usług w produkcji i eksporcie.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska, stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania stojące przed Polską w perspektywie do 2020 r. w zakresie środowiska i energetyki, które zostały zdefiniowane jako priorytety krajowe w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) do 2030 roku, jak i w średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Cele i działania zaplanowane w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko są także zgodne z celami Strategii Europa 2020. W zakresie energetyki zgodność ta dotyczy pięciu priorytetów strategii energetycznej UE, tj. podniesienia efektywności energetycznej w Europie, utworzenia zintegrowanego, ogólnoeuropejskiego rynku energii, nadania szerszych uprawnień konsumentom i uzyskania najwyższego poziomu bezpieczeństwa i niezawodności, wzmocnienia przywództwa Europy w zakresie technologii energetycznych i innowacji, oraz wzmocnienia zewnętrznego wymiaru rynku energii UE. W zakresie polityk środowiskowych Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zgodne z podejściem UE prezentowanym w jednej z inicjatyw przewodnich Strategii Europa 2020 - Europa efektywnie korzystająca z zasobów.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

- 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;
- 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią;

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

- 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- 2.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- 2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych
- 2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki Jądrowej;
- 2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy;
- 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii;
- 2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

Cel 3. Poprawa stanu:

- 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
- 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;
- 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;
- 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;

3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została opracowana przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, jakie identyfikuje Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, wskazując, iż polityka rozwoju powinna wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego.

SRKS przyczynia się do realizacji celu 11 Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Wzrost społecznego kapitału rozwoju”, wdrażając określone w dokumencie kierunki interwencji:

- 1) przygotowanie i wprowadzenie programu edukacji obywatelskiej na wszystkich poziomach edukacji, w perspektywie uczenia się przez całe życie;
- 2) promowanie działań szkół i innych podmiotów w zakresie realizacji projektów społecznych;
- 3) uproszczenie mechanizmów zrzeszania się ludzi przez ograniczenie procedur i obciążeń dla stowarzyszeń, fundacji i inicjatyw obywatelskich;
- 4) promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej (przez docenianie ludzi zaangażowanych w działalność społeczną, kampanie społeczne, wykorzystywanie nowoczesnych technologii, wprowadzanie nowych technik głosowań i komunikowania się administracji z obywatelami);
- 5) zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym ludzi przez stałe zwiększanie dostępności zasobów kultury i kształcenie nawyków kulturowych;
- 6) modernizacja infrastruktury oraz rozszerzenie ról społecznych instytucji kultury, w tym bibliotek i ośrodków kultury.

Wizją Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego jest społeczeństwo, w którym:

- 1) obywatele chcą i potrafią angażować się we współdziałanie na rzecz dobra publicznego, mają dostęp do wiarygodnej i rzetelnej informacji o sprawach publicznych, a także niezbędne kompetencje, dzięki czemu mogą racjonalnie, na

podstawie faktów, włączać się w debatę publiczną i brać czynny udział w podejmowaniu decyzji ich dotyczących;

2) różnorodność talentów, umiejętności, kompetencji i punktów widzenia znajduje wspólną przestrzeń aktywności, służąc tworzeniu innowacji w sferze społecznej, gospodarczej i kulturowej, a systemy edukacji powszechnej, w tym ustawicznej, działają na rzecz kształtowania postaw i kompetencji społecznych;

3) obywatele i grupy mają równy dostęp do kanałów artykulacji potrzeb i postulatów, dzięki czemu można formułować polityki społeczne, skutecznie podnoszące jakość życia, wzmacniające spójność i poczucie przynależności do wspólnoty społecznej, a także przyczyniające się do zrównoważonego rozwoju kraju;

4) komunikacja w sferze publicznej jest wolna od zniekształceń, oparta na zasadach szacunku, tolerancji, odpowiedzialności, otwartości i uczciwości; wykorzystuje wysokiej jakości treści, oraz Technologie Informacyjno-Komunikacyjne w życiu społecznym, sprzyjając tym samym wzajemnemu zrozumieniu różnorodnych grup społecznych, obywateli i instytucji, uzgadnianiu wspólnych celów i angażowaniu się w działania na ich rzecz;

5) instytucje tworzą przestrzeń wspólnych wartości i kształtowania się więzi społecznych, sprzyjają zaufaniu, swobodnemu zrzeszaniu się oraz wymianie wiedzy i doświadczeń.

Misją polityki publicznej w zakresie rozwijania kapitału społecznego jest: tworzenie, utrzymywanie i doskonalenie warunków rozwoju kapitału społecznego w Polsce przez wspieranie działań na rzecz aktywności i kreatywności obywateli oraz ich współpracy dla dobra wspólnego.

Cel główny SRKS: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski. Cel główny SRKS będzie realizowany przez cztery cele szczegółowe:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku

Strategia Rozwoju Transportu (SRT) jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2011 r. Nr 279, poz. 1644) i uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie planu uporządkowania strategii rozwoju stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Istotą SRT jest wskazanie celów oraz nakreślenie kierunków rozwoju transportu tak, aby etapowo do 2030r. możliwe było osiągnięcie celów założonych w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK 2020).

Głównym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym.

Główny cel Strategii Rozwoju Transportu odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego poprzez inwestycje w infrastrukturę transportową (cel strategiczny 1), jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych (cel strategiczny 2).

Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie do 2020 r. i dalszej wiąże się z realizacją pięciu celów szczegółowych właściwych dla każdej z gałęzi transportu:

cel szczegółowy 1: stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej;

cel szczegółowy 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;

cel szczegółowy 3: poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów;

cel szczegółowy 4: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;

cel szczegółowy 5: zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych.

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej - projekt 4 sierpnia 2015 r. Celem głównym Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN) jest Rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.

Cel szczegółowy A: Niskoemisyjne wytwarzanie energii

Priorytet A.1. Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego

Działanie A.1.1. Modernizacja i rozbudowa krajowego systemu elektroenergetycznego dopasowana do wymagań rozwijającego się rynku OZE

Działanie A.1.2. Modernizacja i rozbudowa krajowego systemu elektroenergetycznego przyczyniająca się do ograniczenia strat przesyłowych

Działanie A.1.3. Rozwój wysokosprawnej poligeneracji i kogeneracji

Priorytet A.2. Rozwój wykorzystania OZE

Działanie A.2.1. Rozwój energetyki prosumenckiej

Działanie A.2.2. Rozwój biogazowni

Działanie A.2.3. Rozwój energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich

Działanie A.2.4. Zrównoważone wykorzystanie biomasy

Działanie A.2.5. Wykorzystanie kolektorów słonecznych do ogrzewania wody

Działanie A.2.6. Upowszechnienie wykorzystania pomp ciepła i gruntowych wymienników ciepła do celów grzewczych

Priorytet A.3 Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii

Działanie A.3.1. Upowszechnienie spalania i współspalania odpadów

Działanie A.3.2. Wzrost wykorzystania metanu na cele energetyczne

Działanie A.3.3. Efektywniejsze gospodarowanie ciepłem odpadowym

Działanie A.3.4. Zwiększenie stopnia wykorzystania paliw alternatywnych

Cel szczegółowy B: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami

Priorytet B.1 Promocja optymalnego wykorzystywania surowców

Działanie B.1.1. Doskonalenie technologii pozyskiwania i wstępnej obróbki surowców

Działanie B.1.2. Poprawa efektywności wykorzystywania surowców

Priorytet B.2 Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami

Działanie B.2.1. Rozwój odzysku odpadów w celu pozyskiwania jak największej ilości surowców nieenergetycznych

Cel szczegółowy C: Rozwój zrównoważonej produkcji (przemysł, budownictwo, rolnictwo)

Priorytet C.1 Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu

Działanie C.1.1. Rozwój produktów niskoemisyjnych

Działanie C.1.2. Tworzenie kadr dla gospodarki niskoemisyjnej

Priorytet C.2 Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych

Działanie C.2.1. Zmniejszenie emisyjności sektora cementowego

Działanie C.2.3. Obniżenie emisyjności przemysłu hutniczego

Priorytet C.3 Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków

Działanie C.3.1. Kontynuacja procesu termomodernizacji na nowych zasadach

Działanie C.3.2. Inne działania zmniejszające zużycie energii w istniejących budynkach

Priorytet C.4 Poprawa standardu energetycznego nowobudowanych budynków

Działanie C.4.1. Poprawa warunków horyzontalnych dla rozwoju budynków o niskim zużyciu energii

Działanie C.4.2. Przegląd warunków technicznych stawianych nowym budynkom

Priorytet C.5 Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie

Działanie C.5.1. Zrównoważone zarządzanie gospodarstwem rolnym

Działanie C.5.2. Wdrażanie nowoczesnych metod upraw

Działanie C.5.3. Wdrażanie nowoczesnych metod chowu zwierząt

Cel szczegółowy D: Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności

Priorytet D.1 Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego

Działanie D.1.1. Wprowadzenie regulacji prawno-finansowych wpływających na integrację poszczególnych gałęzi transportu towarowego

Działanie D.1.2. Rozwój transportu intermodalnego

Priorytet D.2 Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu

Działanie D.2.1. Rozwój krótkich łańcuchów dostaw oraz rynków lokalnych

Działanie D.2.2. Tworzenie warunków sprzyjających promocji produktów ekologicznych

Priorytet D.3 Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu

Działanie D.3.1. Modernizacja i rozwój niskoemisyjnej infrastruktury transportowej

Działanie D.3.2. Modernizacja i rozwój niskoemisyjnych środków transportu

Priorytet D.4 Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego

Działanie D.4.1. Rozwój niskoemisyjnych systemów zarządzania ruchem

Działanie D.4.2. Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego (zarządzanie transportem)

Priorytet D.5 Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu

Działanie D.5.1. Wsparcie zastosowania paliw metanowych, biopaliw i biogazu

Działanie D.5.2. Efektywne magazynowanie energii elektrycznej w pojazdach

Cel szczegółowy E: Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji

Priorytet E.1 Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji

Działanie E.1.1. Większe uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju w edukacji

Działanie E.1.2. Promocja edukacji na odległość oraz wykorzystania Internetu w procesach edukacyjnych

Priorytet E.2 Wsparcie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki.

Działanie E.2.1. Gromadzenie przez sektor prywatny informacji na temat emisyjności produktów w całym cyklu życia

Działanie E.2.2. Upowszechnienie metod oceny cyklu życia w komunikacji biznesowej oraz konsumenckiej

Działanie E.2.3. Dostosowanie systemu sprawozdawczości oraz statystyki publicznej do potrzeb związanych z oceną emisyjności głównych grup produktów i organizacji

Działanie E.2.4. Rozwój jednolitego systemu standardów oraz testów konsumenckich w zakresie oceny emisyjności produktów

Priorytet E.3 Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych

Działanie E.3.1. Zmiana prostych nawyków konsumentów w obrębie gospodarstwa domowego sprzyjająca oszczędności energii

Działanie E.3.2. Promocja zrównoważonego gospodarowania odpadami w gospodarstwie domowym

Działanie E.3.3. Przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności

Działanie E.3.4. Kształtowanie zachowań społecznych w dziedzinie zrównoważonego transportu

Priorytet E.4 Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym

Działanie E.4.1. Promocja oszczędności energii w sektorze publicznym

Działanie E.4.2. Upowszechnienie zasad zielonych zamówień publicznych

Działanie E.4.3. Uwzględnienie potrzeb transformacji niskoemisyjnej w gospodarce leśnej oraz zarządzaniu obszarami zieleni miejskiej

Działanie E.4.4. Przegląd prawa zagospodarowania przestrzennego pod kątem potrzeb niskoemisyjnej gospodarki

REGIONALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014 ujęto analizę uwarunkowań wynikających z Polityki ekologicznej państwa oraz pozostałych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich. Program zawiera ocenę stanu środowiska województwa podlaskiego z uwzględnieniem prognozowanych danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska w latach 2011 - 2014. W opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych oraz określono cele i kierunki ochrony środowiska do 2018 r., a także cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji do roku 2014.

Cel długoterminowy:

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza

Cele krótkoterminowe:

1. Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza
2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych)

Cel długoterminowy:

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania

Cele krótkoterminowe:

1. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
2. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód
3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
4. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych
5. Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek

Cel długoterminowy:

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności

Cele krótkoterminowe:

1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
3. Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk
4. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich
5. Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych

Cel długoterminowy:

Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe:

1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
2. Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas

Cel długoterminowy:

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cele krótkoterminowe:

1. Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych

Cel długoterminowy:

Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cele krótkoterminowe:

1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii

Cel długoterminowy:

Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych

Cele krótkoterminowe:

1. Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych

Cel długoterminowy:

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cele krótkoterminowe:

1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Cel długoterminowy:

Ochrona powierzchni ziemi

Cele krótkoterminowe:

1. Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju
2. Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja

Cel długoterminowy:

Wzrost świadomości ekologicznej

Cele krótkoterminowe:

1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami
2. Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców
3. Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

W *Programie ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014* znalazły się także wytyczne, co do zawartości programów powiatowych. Niniejszy *Program* jest spójny z wskazaniami co do zakresu i kształtu programów powiatowych określonych w tamtym dokumencie.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan określa zasady ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów (ogólne i szczegółowe) w zakresie planowania przestrzennego na obszarze województwa podlaskiego.

Zasady ogólne:

- nasycanie obszarów sieci ekologicznej różnymi formami ochrony prawnej ze strefowaniem reżimów ochronnych i zagospodarowania oraz wzmacnianie więzi między obszarami węzłowymi,
- niepodejmowanie decyzji przestrzennych mogących prowadzić do zniszczenia lub dewaloryzacji cennych układów przyrodniczych, w tym przenoszenie działań i urządzeń uciążliwych (tam, gdzie to możliwe) poza obszary sieci ekologicznych
- podporządkowanie zagospodarowania i działalności gospodarczej w obszarach prawnie chronionych zasadom określonym w planach ich ochrony lub w stanowiących je aktach prawnych,
- zmniejszanie kosztów ekologicznych, społecznych i ekonomicznych funkcjonowania i rozwoju osadnictwa poprzez kształtowanie zwartych przestrzennie obszarów zurbanizowanych i hamowanie „rozlewania się zabudowy” zwłaszcza w obszarach podmiejskich większych miast oraz na terenach atrakcyjnych dla rekreacji,
- zarządzanie popytem na zasoby naturalne we wszystkich formach, a zwłaszcza nieodnawialne, pod kątem oszczędności przestrzeni, surowców i energii
- dostosowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego do naturalnej chłonności obszarów, a nie kryterium zysku,
- dostosowanie rozwoju rolnictwa i leśnictwa do istniejących układów przyrodniczych, w tym siedliskowych, z wykorzystaniem ich możliwości i predyspozycji - bez osłabienia,
- uwzględnianie nadrzędności ochrony środowiska i krajobrazu również na obszarach wiejskich poza systemami sieci ekologicznej, a zwłaszcza ochrony przed „żywiolową urbanizacją” i chemizacją,
- zmniejszanie transportochłonności osadnictwa i gospodarki poprzez racjonalne rozmieszczenie miejsc pracy, zamieszkania, usług i wypoczynku oraz preferowanie transportu zbiorowego,

- lokalizowanie elementów infrastruktury transportowej w sposób minimalizujący jej negatywny wpływ na środowisko,
- stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w transporcie, przemyśle i gospodarce komunalnej, ograniczających do minimum ich negatywny wpływ na środowisko,
- zapewnienie priorytetu działań chroniących wody powierzchniowe i podziemne oraz powiązane z nimi ekosystemy lądowe przed ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami i zmianami reżimów hydrologicznych w procesach urbanizacyjnych i gospodarczych, w tym zmniejszanie wodochłonności gospodarki komunalnej, przemysłu i rolnictwa,
- uwzględnianie wyników państwowego monitoringu środowiska oraz państwowych norm wykorzystania środowiska w procesach planowania przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz jego realizacji.

W Planie zawarte zostało kształtowanie sieci ekologicznej na obszarze województwa. Środowisko przyrodnicze poddano analizie w zakresie uwarunkowań wewnętrznych do zagospodarowania przestrzennego. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa precyzuje także kierunki ochrony zasobów środowiska województwa:

1. W zakresie ochrony przyrody:

- Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”,
- Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa.

2. W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Likwidacja źródeł zanieczyszczeń,
- Ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych,
- Ochrona gleb przed erozją,
- Ochrona wartościowych gruntów rolnych,
- Ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska.

3. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków,

- Uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - Ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji.
4. W zakresie ochrony wód śródlądowych - powierzchniowych i podziemnych:
- Utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej,
 - Doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
 - Eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych
 - Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi,
 - Wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód,
 - Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
 - Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
 - Realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą w sprawie kontroli jakości i ochrony wód granicznych,
 - Przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód,
 - Prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości.
5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów,
6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym,
7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska,
8. Ochrona przeciwpowodziowa.

Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XX/233/12 z dnia 21 czerwca 2012 r. Dokument zawiera analizę stanu gospodarki odpadami w województwie w podziale na rodzaje odpadów. Przedstawione w Planie cele i zadania dotyczą okresu 2012 - 2017 i dla odpadów komunalnych przedstawiają się następująco:

1. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
2. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
3. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Ponadto dla poszczególnych grup odpadów określono cele szczegółowe.

Dla realizacji osiągnięcia postawionych celów niezbędne jest prowadzenie następujących działań:

1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
2. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania.
3. Realizacja wskazanego systemu gospodarowania odpadami opartego na regionach gospodarki odpadami (RGO).

Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku

W powyższym dokumencie wyróżniono dwa cele horyzontalne:

- Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody.
- Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Określono również trzy cele strategiczne:

1. Konkurencyjna gospodarka.
2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.
3. Jakość życia.

Cele strategiczne 1 i 2 oraz odpowiadające im cele operacyjne Program rozwoju powiatu siemiatyckiego na lata 2015-2020 wpisuje się w cele horyzontalne strategii województwa. Jednocześnie cel strategiczny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego bezpośrednio odnosi się do celu strategicznego 1. określonego w Strategii rozwoju województwa, a cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu siemiatyckiego nawiązuje do celu strategicznego 3. Jakość życia.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014 - 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020 (RPOWP 2014-2020) jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020), przyjętej 9 września 2013 r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego. Stanowi jednocześnie instrument realizacji Umowy Partnerstwa, która określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych, tj. polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Tym samym RPOWP 2014-2020 przyczynia się do realizacji celów Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz krajowych dokumentów strategicznych.

Pakiet legislacyjny dla polityki spójności na lata 2014-2020 określił ramy prawne i strategiczne oraz 11 celów tematycznych, na których ma się koncentrować wsparcie z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w nowej perspektywie, tj.:

1. wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;
2. zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK;
3. wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR);
4. wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
5. promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem;
6. zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami;

7. promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej;
8. promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników;
9. promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją;
10. inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie;
11. wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020 jest programem dwufunduszowym, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Zakres interwencji Programu został określony w oparciu o przepisy i wytyczne wspólnotowe i krajowe, a także uwagi z konsultacji i rekomendacje z ewaluacji ex ante. Obejmuje 33 priorytety inwestycyjne w ramach 9 celów tematycznych, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej został opracowany w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} w powietrzu w 2011 i 2012 r. Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania Programu Ochrony Powietrza w strefie podlaskiej jest ocena jakości powietrza w województwie podlaskim za 2011 i 2012 rok, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, w których strefa podlaska została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców.

Program Ochrony Powietrza koncentruje się na istotnych powodach występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych ww. zanieczyszczeń, a także na znalezieniu skutecznych i możliwych do zrealizowania działań, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomów tych zanieczyszczeń, co najmniej do poziomów dopuszczalnych/docelowych, przy czym działania te powinny być uzasadnione finansowo i technicznie. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

Powiatowe i gminne

Program ochrony środowiska powiatu siemiatyckiego na lata 2012 - 2015

Nadrzędnym celem opracowanego *Programu* jest: zrównoważony rozwój powiatu siemiatyckiego szansą na poprawę i promocję środowiska naturalnego.

W *Programie* wyznaczono 10 długoterminowych (strategicznych) celów:

1 cel strategiczny:

Utrzymanie odpowiedniego poziomu jakości powietrza

Cele krótkoterminowe:

- Ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Działania:

- Rozwój i modernizacja sieci ciepłej
- Kontrola zakładów emitujących zanieczyszczenia do powietrza

2 cel strategiczny:

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania

Cele krótkoterminowe:

- Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- Zwiększenie retencyjności w zlewniach
- Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych

Działania:

- Modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków, powstawanie oczyszczalni przydomowych
- Budowa nowych oraz modernizacja istniejących sieci wodociągowych
- Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z zasobami dyspozycyjnymi

- Rozwój i modernizację oczyszczalni ścieków oraz infrastruktury kanalizacyjnej
- Retencjonowanie wód opadowych poprzez instalację odpowiednich urządzeń na ciągach kanalizacji deszczowej i rowów melioracyjnych
- Ochrona naturalnych terenów zalewowych i roślinności łąkowej oraz terenów bagiennych
- Stosowanie zakazu zabudowy na terenach zalewowych
- Ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów i naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
- Wdrażanie małej retencji na obszarach Natura 2000 i innych obszarach cennych przyrodniczo, zwłaszcza w lasach i obszarach bagien i torfowisk

3 cel strategiczny:

Ochrona różnorodności biologicznej

Cele krótkoterminowe:

- Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych
- Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej
- Zapobieganie konfliktom o podłoże ekologiczne na obszarach chronionych

Działania:

- Edukacja pracowników administracji publicznej oraz pozostałych interesariuszy w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw zarządzania obszarami Natura 2000
- Promocja walorów przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 i innych obszarów chronionych
- Czynna ochrona terenów podmokłych oraz łąk i pastwisk cennych przyrodniczo,
- Wzbogacanie składu gatunkowego sztucznych odnowień leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem
- Szkolenia i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolno-środowiskowych i rolnictwa ekologicznego
- Wdrożenie procesów mediacji z udziałem profesjonalnych mediatorów w przypadku istniejących konfliktów ekologicznych

4 cel strategiczny:

Zmniejszenie zagrożenia hałasem

Cele krótkoterminowe:

- Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas

Działania:

- Stosowanie środków ograniczających hałas wzdłuż ciągów komunikacyjnych
- Remont nawierzchni dróg

5 cel strategiczny:

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cele krótkoterminowe:

- Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczonej wartości

Działania:

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych
- Prawidłowa lokalizacji, budowa i eksploatacja urządzeń i instalacji emitujących pole elektromagnetyczne

6 cel strategiczny:

Ograniczanie energochłonności oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cele krótkoterminowe:

- Zwiększenie wykorzystania OZE

Działania:

- Zidentyfikowanie barier ograniczających wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii na obszarze powiatu
- Promocja innowacyjnych technologii w zakresie „zielonej energii”

7 cel strategiczny:

Zapobieganie powstaniu poważnych awarii i zagrożeń środowiska

Cele krótkoterminowe:

- Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii
- Monitoring obszarów zagrożonych podtopieniami

Działania:

- Propagowanie wiedzy w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach wystąpienia poważnych awarii
- Wstępna ocena ryzyka powodzi na obszarach zagrożonych podtopieniami
- Monitorowanie stanu wałów i urządzeń hydrotechnicznych oraz terenów osuwiskowych

8 cel strategiczny:

Zrównoważona gospodarka zasobami kopalinami

Cele krótkoterminowe:

- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Działania:

- Eksploatacja złóż surowców w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju
- Rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk pożwirowych

9 cel strategiczny:

Ochrona powierzchni ziemi

Cele krótkoterminowe:

- Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju
- Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie
- Podjęcie działań związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu

Działania:

- Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego
- Rozpoznanie i rekultywacja obszarów zanieczyszczonych obszarów
- Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu

10 cel strategiczny:

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

Cele krótkoterminowe:

- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami
- Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców
- Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

Działania:

- Edukacja w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami komunalnymi,
- Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do kształtowania pozytywnych postaw mieszkańców w zakresie poszanowania energii
- Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne,
- Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska,
- Szkolenia dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, promocji rolnictwa ekologicznego, stosowania dobrych praktyk

Strategia rozwoju powiatu siemiatyckiego

Strategia, zawiera szczegółową analizę powiatu siemiatyckiego we wszystkich aspektach, na podstawie której wyznacza następujące cele strategiczne powiatu:

Cel strategiczny I - Sprawny system edukacji, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich,

Cel strategiczny II - Wszechstronny rozwój obszarów wiejskich; zamożne, wszechstronnie rozwinięte obszary wiejskie filarem gospodarki powiatu,

Cel strategiczny III - Aktywizacja gospodarcza społeczeństwa,

Cel strategiczny IV - Ochrona i promocja dóbr środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego,

Cel strategiczny V - Wzrost atrakcyjności zamieszkiwania na terenie powiatu.

**Program ochrony środowiska dla gminy Nurzec-Stacja na lata 2009 - 2012,
z perspektywą na lata 2013 - 2016 :**

PRIORYTET 1 - Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

PRIORYTET 2 - Ochrona ekologiczna regionu

PRIORYTET 3 - Racjonalna gospodarka odpadami, przyjazna środowisku w celu ochrony wód i powierzchni

PRIORYTET 4 - Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA na lata 2004-2007 z uwzględnieniem
perspektywy na lata 2008-2011 GMINA MIELNIK. Cele to:**

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Ochrona gleb i wód podziemnych,
- Ochrona powietrza,
- Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- Monitoring środowiska,
- Edukacja ekologiczna.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Gminy Siemiatycze NA LATA 2009+ 2012 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012 + 2016.** Cele ekologiczne programu:

- Ochrona atmosfery
- Ochrona wód poprzez ekologiczną gospodarkę wodno - ściekową
- Monitoring Środowiska
- Ekologiczna gospodarka odpadami
- Ochrona przyrody i środowiska naturalnego
- Rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu
- Edukacja ekologiczna

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Siemiatycze na lata 2004-2015

Długoterminowe cele ogólne programu przewidują:

- Zachowanie oraz odtwarzanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych. Ochrona zasobów i poprawa jakości wód podziemnych i powierzchni ziemi.
- Ochrona zasobów wód powierzchniowych, poprawa ich jakości i zapobieganie ich zanieczyszczeniu. Poprawa stanu czystości terenów i zapobieganie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi.
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.
- Wzrost wiedzy społeczeństwa i świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych gminy.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko, stanowi integralny element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów, zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.2013.1235, ze zm.).

Informacje zawarte w *Prognozie* opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu. Niniejsza *Prognoza* opiera się na zastosowaniu metod opisowych i porównawczych.

Dokonując oceny istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym projektem *Programu* oraz na obszarze, na który realizacja ustaleń może wywierać wpływ posłużono się następującymi dostępnymi środkami:

- opracowaniami WIOŚ w Białymstoku:

- OCENA stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2014 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), lipiec 2015,
- OCENA WYNIKÓW BADAŃ HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO WYKONANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2014 ROKU, marzec 2015,
- Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014,
- Program państwowego monitoringu środowiska województwa podlaskiego na lata 2010 - 2012,
- Informacja o stanie środowiska na obszarze województwa podlaskiego w 2009 roku na podstawie działalności inspekcyjno - kontrolnej i badawczej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku,
- Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku,
- Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2011 roku,
- Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2011 roku,

- Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego w 2012 roku,
- Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek województwa podlaskiego w 2011 roku

- informacjami zawartymi w Standardowych Formularzach Danych:

- SDF Natura 2000 Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014, data aktualizacji: 2014-04,
- SDF Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011, data aktualizacji: 2014-04,
- SDF Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001, data aktualizacji: 2014-04,
- SDF Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021, data aktualizacji: 2014-04.

- informacjami i wnioskami zawartymi w innych opracowaniach:

- Program ochrony środowiska dla powiatu siemiatyckiego na lata 2012 - 2015,
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu siemiatyckiego na lata 2008 - 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2019,
- projekt Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020,
- Strategia rozwoju powiatu siemiatyckiego,
- ZARZĄDZENIE NR 20/2013 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU z dnia 22 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2013 r. , poz. 3243),
- ZARZĄDZENIE NR 22/2013 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU z dnia 26 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2013 r., poz. 3498),
- ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2014 r. , poz. 3204),
- ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W

LUBLINIE z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2014 r. , poz. 3132),

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549).

Analiza powyższych dokumentów przyczyniła się do ustalenia aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego oraz pozwoliła ustalić wpływ realizacji ustaleń Programu na stan poszczególnych komponentów środowiska, a także na stan i zachowanie zidentyfikowanych siedlisk i gatunków podlegających ochronie prawnej oraz korytarzy migracyjnych. W celu dokonania oceny istniejącego stanu środowiska posłużono się także informacjami uzyskanymi ze Starostwa powiatowego w Siemiatyczach.

Przy opracowaniu niniejszej *Prognozy* zastosowano metody opisowe i porównawcze. W początkowej fazie przygotowania *Prognozy oddziaływania na środowisko* zapoznano się z obowiązującymi dokumentami nadrzędnymi w stosunku do sporządzonego *Programu*. Następnie na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego zidentyfikowane zostały największe problemy środowiskowe. Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. Późniejszy etap sporządzania *Prognozy* obejmował określenie wpływu realizacji celów wyznaczonych w *Programie* na środowisko.

Podczas określania wpływu realizacji celów zawartych w przedmiotowym *Programie* na środowisko zastosowano metodę macierzy interakcji. W wierszach siatki wpisano cele operacyjne, natomiast w kolumnach wskaźniki odpowiadające poszczególnym komponentom środowiska. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

(+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko.

Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo, w tym Natura 2000.

Za pomocą matrycy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie,

pośrednie, wtórne i skumulowane. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020*, będą odbywały się za pomocą monitorowania, czyli sprawdzania postępów związanych z jego realizacją oraz oceny jego wykonania przez osoby odpowiedzialne za jego realizację. Monitoring polega na obserwacji efektów założonych wcześniej planów i analizie uzyskanych wyników, a w miarę potrzeb jeżeli zaszłaby taka potrzeba modyfikowania tych działań. Monitoringiem objęte będą postępy w realizacji *Programu*.

a) System monitorowania Programu Rozwoju

W celu zapewnienia efektywnego i oszczędnego wydatkowania publicznych środków finansowych istnieje potrzeba stworzenia spójnego systemu monitorowania programu. Odpowiedzialność za bieżące monitorowanie Programu Rozwoju spoczywać będzie na odpowiedniej jednostce, wydziale starostwa, osobach bezpośrednio odpowiedzialnych za lub merytorycznie nadzorujących realizację zadania. Monitorowanie będzie odbywało się w oparciu o wskaźniki zawarte w każdym z realizowanych projektów. Monitorowanie Programu będzie odbywało się cyklicznie. Za przygotowywanie sprawozdań z realizacji Programu będzie odpowiedzialny Wydział Oświaty, Spraw Społecznych i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach.

W celu usprawnienia metodyczno - organizacyjnego funkcjonowania tego systemu należy przyjąć następujące założenia:

- podstawą ewaluacji programu jest diagnoza stanu powiatu (obejmująca sytuację społeczno - gospodarczą) oraz ocena stopnia realizacji celów programu,
- analizy statystyczne sytuacji powiatu wykonywane będą według opracowanego zestawu wskaźników,
- zakłada się modyfikację przyjętej listy wskaźników, w miarę możliwości pozyskiwania nowych informacji ze statystyki publicznej lub z innych źródeł,
- będzie wykonywana coroczna analiza zebranych danych dotyczących stanu realizacji programu,
- będzie dokonywana ocena osiągniętych rezultatów, analiza i ocena rozbieżności pomiędzy zakładanymi celami, a osiągniętymi efektami,

- będzie dokonywana identyfikacja przyczyn powstałych rozbieżności oraz planowanie wprowadzenia zmian w programie.

Tabela 1. Propozycja wskaźników monitorowania Programu

Wskaźniki monitorowania	Jednostka miary	Wartość 2015	Wartość w badanym roku
1. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie powiatu	podmioty		
2. Liczba osób pracujących na terenie powiatu	osoby		
3. Udział dróg o twardej nawierzchni w łącznej długości dróg	km		
4. Liczba funkcjonujących klastrów	szt.		
5. Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	ha		
6. Udział ludności podłączonej do kanalizacji	%		
7. Udział ludności podłączonej do sieci wodociągowej	%		
8. Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%		
9. Liczba instalacji umożliwiających wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii	szt.		

Źródło: Opracowanie własne EKOTON Sp. z o. o

b) Sposoby oceny Programu Rozwoju

Bieżącej oceny realizacji zadań, w oparciu o wskaźniki zawarte w każdym z projektów, dokonywać będą wydziały i inne jednostki prowadzące monitoring. Zarząd Powiatu będzie dokonywał oceny okresowej (minimum raz do roku), w oparciu o sprawozdania z wykonania Programu.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

W wyniku realizacji *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020*, nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, wobec powyższego dokument nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wykonanie takiej oceny konieczne jest zawsze wtedy, gdy planowane cele mogą znacząco oddziaływać na środowisko i ludzi sąsiadujących krajów. Ustalenia *Programu* obejmują działania, które będą realizowane na obszarze powiatu

siemiatyckiego, a zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał charakter lokalny i nie będą powodowały znaczących oddziaływań transgranicznych.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU

Określenie wariantu „0”, czyli brak realizacji celów założonych w projekcie *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* stanowi punkt odniesienia dla oceny stanu środowiska lub identyfikacji i waloryzacji oddziałujących na nie czynników w wariantcie zakładającym realizację *Programu*.

W niniejszej *Prognozie* w celu oszacowania możliwych do wystąpienia zmian w środowisku w przypadku wariantu „0”, przyjęto, iż odstępnie od realizacji zamierzeń określonych w projekcie *Programu* zmniejszy szanse na ograniczenie występujących już obecnie negatywnych trendów lub na wzmocnienie pozytywnych tendencji w dziedzinie środowiska i możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu siemiatyckiego.

Wśród najistotniejszych negatywnych zmian wywołanych brakiem realizacji projektu *Programu* można wymienić:

- wzrost niekorzystnych oddziaływań, takich jak emisja zanieczyszczeń do powietrza, nasilenie hałasu i wibracji wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego, złego stanu nawierzchni dróg, spadek dynamiki i zakresu prac procesów związanych z modernizacją istniejącej infrastruktury drogowej,
- wzrost presji na środowisko oraz pogorszenie jego stanu w wyniku braku wprowadzania nowoczesnych rozwiązań, o zdecydowanie mniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko niż obecnie, w zakresie infrastruktury technicznej, w tym między innymi: budowa lub modernizacja infrastruktury wodno - ściekowej,
- zwiększenie zagrożeń nadzwyczajnych powierzchni ziemi i środowiska gruntowo-wodnego spowodowane skutkami katastrof drogowych (będących wynikiem braku poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego lub pogarszania się istniejącego stanu, w wyniku wzrostu natężenia ruchu, przy jednoczesnym złym stanie technicznym dróg) oraz skutkami katastrof kolejowych powodowanych przewozem ładunków niebezpiecznych,
- dewastacja terenów zieleni oraz ich zaśmiecanie wynikające ze wzrostu antyekologicznych postaw społeczeństwa.

Parametry jakościowe powietrza kształtowane są w szczególności poprzez działania podejmowane w sferze transportu. Należy jednak przyjąć, iż niezależnie od realizacji dokumentu poddanego niniejszej ocenie, regulacje prawne w zakresie standardów jakości środowiska oraz prowadzony monitoring środowiska przyczyniać się będą do sukcesywnej poprawy jakości powietrza. Nie mniej jednak zakłada się, iż podjęte w ramach *Programu* działania oraz nakłady w sektorze infrastruktury drogowej winny odnieść wymierne pozytywne skutki w postaci zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko w zakresie zarówno źródeł, jak i ładunku substancji odprowadzanych do powietrza. Brak wdrożenia dokumentu spowolni te procesy.

Uwarunkowania prawne wymuszają konieczność wdrażania prawidłowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno - ściekowej, w tym budowy oczyszczalni ścieków, realizacji systemów kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Jednak wskutek rozwoju powiatu istniejące systemy techniczne mogą stać się niewystarczające.

Wobec powyższego bardzo istotne znaczenie ma zabezpieczenie środowiska przyrodniczego poprzez dostosowanie istniejących elementów sieci infrastruktury technicznej. Brak realizacji *Programu* przyczyni się do sytuacji, w której w mniejszym stopniu oraz wolniej przebiegać będą procesy związane z modernizacją istniejącej oraz budową nowej infrastruktury technicznej, co w przypadku przestarzałych technologii lub awaryjności urządzeń w wyniku ich technicznego zużycia może stwarzać zagrożenia dla środowiska.

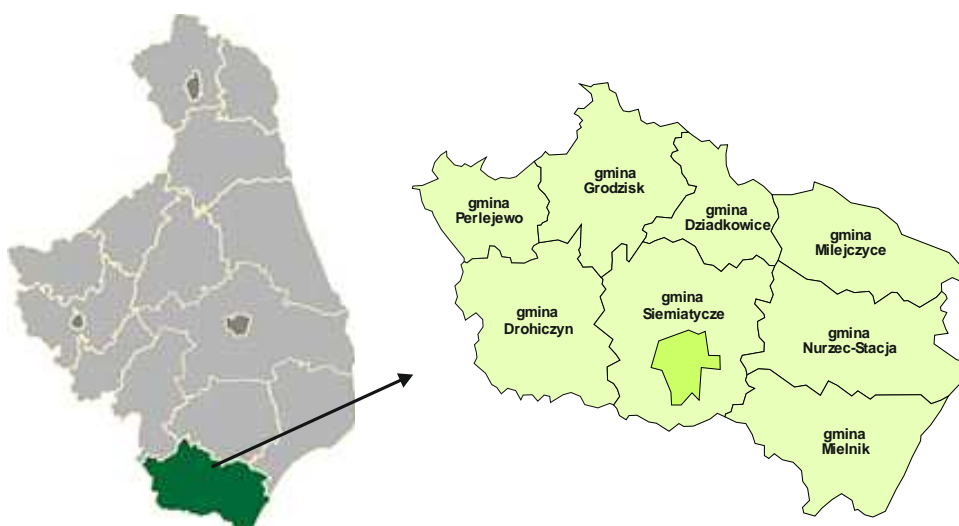
Rozpatrując negatywne i pozytywne skutki, jakie może wywołać wybór wariantu „0” stwierdza się, iż korzystniejszym rozwiązaniem dla środowiska przyrodniczego jest realizacja założeń analizowanego projektu *Programu*. Niemniej jednak należy zaznaczyć, iż wszystkie prace, w szczególności związane z robotami budowlanymi powinny być prowadzone z poszanowaniem środowiska, przez co na etapie budowy negatywne oddziaływanie będzie miało jedynie charakter chwilowy.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Działania przedstawione w projekcie *Programu* prowadzone będą na terenie powiatu siemiatyckiego, w związku z tym podczas analizy stanu środowiska skupiono się przede wszystkim na niniejszym terenie, w miarę możliwości i dostępności danych przedstawiając sytuację na obszarze poszczególnych gmin powiatu.

Powiat siemiatycki położony jest w południowej części województwa podlaskiego. Powierzchnia ogólna powiatu wynosi 1459 km² tj. 7,2% powierzchni województwa podlaskiego. Od północy analizowany powiat sąsiaduje z powiatami hajnowskim, bielsko-podlaskim i wysoko-mazowieckim. Od południa z powiatami województwa mazowieckiego: siedleckim i łosickim oraz lubelskiego: bialsko-podlaskim. Od strony zachodniej z mazowieckim powiatem sokołowskim, natomiast wschodnia granica powiatu stanowi granicę z Republiką Białorusi. Pod względem fizycznogeograficznym, opracowanym przez Jerzego Kondrackiego powiat siemiatycki położony jest w obrębie trzech Mezoregionów: Wysoczyzny Drohiczyńskiej, Wysoczyzny Bielskiej i Podlaskiego Przełomu Bugu. W skład powiatu siemiatyckiego wchodzi 9 gmin tj.: Miasto Siemiatycze (gmina miejska), Gmina Siemiatycze (gmina wiejska), Drohiczyn, Perlejewo, Grodzisk, Dziadkowice, Milejczyce, Nurzec-Stacja, Mielnik.

Liczba ludności ogółem wynosi 46,9 tys. osób. Gęstość zaludnienia 32 os/km².

Ryc. 1. Powiat siemiatycki

Źródło: Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020

Stan powietrza

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi głównie z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO) i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji zanieczyszczeń mają: tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO-NO₂) i benzen (C₆H₆).

Największymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie powiatu są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe zlokalizowane w większości w Siemiatyczach. Wśród głównych źródeł zanieczyszczeń atmosfery, na terenie powiatu znaczącą rolę odgrywają rozproszone źródła emisji z sektora komunalno - bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów,

głównie na trasie samochodowej Białystok - Bielsk Podlaski - Siemiatycze. Brak jest jednak aktualnie wystarczających danych do zbilansowania emisji tego zanieczyszczenia.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2011 r. emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z terenu powiatu wynosiła 19 127 Mg. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano nieznaczny jej spadek. W latach 2006 - 2009 pomimo niewielkich wahań emisja była niska.

Powiat siemiatycki charakteryzuje się niewielką emisją gazową w porównaniu do innych powiatów województwa podlaskiego, która w skali województwa stanowi około 1,16%. Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla. Największy udział (ok. 99%) w ogólnej emisji zanieczyszczeń do powietrza ma dwutlenek węgla.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 r. emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z terenu powiatu wynosiła 16 238 ton. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano nieznaczny jej spadek. W latach 2004 - 2009 pomimo niewielkich wahań emisja była niska.

Ryc. 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z terenu powiatu Siemiatyckiego

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

Tabela 2. Wielkość emisji z powiatu w latach 2004 - 2013 na tle województwa

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH											
	J. m.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	2 176	2 004	1 740	1 748	1 324	1 146	1 096	977	919	874
powiat siemiatycki											
ogółem	t/r	0	0	0	0	0	0	18	11	13	11
ze spalania paliw	t/r	0	0	0	0	0	0	18	11	13	11
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 874 115	1 799 787	1 703 946	1 716 244	1 602 796	1 597 587	1 616 560	1 646 078	1 480 002	1 974 984
powiat siemiatycki											
ogółem	t/r	9 935	11 819	14 282	12 710	13 562	12 734	20 897	19 127	17 159	16 238
ogółem (bez CO ₂)	t/r	-	-	28	15	13	15	166	148	150	145
dwutlenek siarki	t/r	1	1	1	1	1	1	17	13	18	16
tlenki azotu	t/r	9	9	11	10	11	10	15	15	13	11
tlenek węgla	t/r	1	1	1	1	1	1	128	113	113	111
dwutlenek węgla	t/r	9 918	11 800	14 254	12 695	13 549	12 719	20 731	18 979	17 009	16093

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisa). Na terenie tzw. „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2013 przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2013 r. WIOŚ w Białymstoku stwierdził przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu zarówno dla kryteriów: ochrony zdrowia i ochrona roślin. Taką ocenę potwierdzają wyniki badań prowadzonych od 2004 r.

Wody powierzchniowe i podziemne

Powiat siemiatycki położony jest w dorzeczu Wisły. Wody powierzchniowe powiatu stanowią rzeki, rowy stale odprowadzające wodę oraz stawy i obszary bagienne. Na analizowanym obszarze nie występują duże, naturalne zbiorniki wodne. Zbiorniki

sztuczne, reprezentowane są głównie przez zlokalizowane w Siemiatyczach dwa duże zalewy o powierzchni łącznej ok. 32 ha. Największą rzeką płynącą na obrzeżu powiatu siemiatyckiego jest Bug, biegnąca w południowej części analizowanego regionu oraz dopływy Nurca, w północnej części obszaru. Zlewnię Bugu tworzą dopływy: Moszczona, Kamianka, Szysia i Silna, zlewnię Nurca: Nurczyk, Pełchówka, Czarna i Leśna wraz z towarzyszącymi im mniejszymi dopływami. Zlewnia Rzeki Bug posiada w większości cechy typowe dla zlewni nizinnych: odznacza się licznymi dorzeciami, starorzeczami, nieuregulowanym korytem i ciągle meandrującym nurtem. Ze względu na unikatowe walory przyrodniczo - krajobrazowe doliny Bugu, jest ona obejmowana ochroną prawną w formie rezerwatów przyrody i obszarów chronionego krajobrazu.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności powiatu siemiatyckiego, są wody podziemne, na stacjach wodociągowych oraz wody ujmowane studniami kopanymi, zlokalizowanymi przy gospodarstwach domowych. Tereny Wysoczyzny Drohickej charakteryzują się średnią zasobnością słodkich wód podziemnych występujących najczęściej na głębokości 20 - 150 m w porowych i porowo-szczelinowych formacjach wodonośnych. Pierwsze zwierciadło występuje najczęściej już na głębokości od 0 do 20 m, a w okolicy Mielnika do 40 m. Na głębokości powyżej 500 m występują mineralne wody chlorkowe.

Komunalne ujęcia wody ze źródeł podziemnych istnieją we wszystkich miastach i gminach powiatu siemiatyckiego. Zatwierdzone zasoby eksploatowanych komunalnych i zakładowych ujęć wody pokrywają zapotrzebowanie na wodę na terenie powiatu, pomimo, iż część analizowanego obszaru posiada ograniczone zasoby wód podziemnych. Zużycie wody w powiecie na 1 mieszkańca wynosi ok. 33,3 m³ (dane GUS z roku 2011). Najwyższe zużycie wody z wodociągowa na 1 mieszkańca jest w miastach powiatu: w Siemiatyczach 33,3 m³ i Drohiczynie 31,1 m³ (dane GUS, 2011). Głównymi i największymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych są oczyszczalnie ścieków. W 2011 r. (dane GUS) w powiecie siemiatyckim funkcjonowały 4 biologiczne oczyszczalnie ścieków o przepustowości 455 m³/dobę. W ciągu roku odprowadzono i poddano oczyszczeniu łącznie 1186 dm³ ścieków. Z oczyszczalni korzystało 13661 osób (2011), przy czym 85% stanowili mieszkańcy miast. Ładunki zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach wynosiły: BZT₅ 11783 kg/rok, ChZT 74223 kg/rok, zawiesina 16103 kg/rok, azot ogólny 7525 kg/rok, fosfor ogólny 1929 kg/rok.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są też spływy powierzchniowe z terenów rolnych poddawanych chemizacji i nawożeniu. Wielkości ładunków tych zanieczyszczeń są trudne do oszacowania. Dodatkowym zagrożeniem są także ścieki socjalno - bytowe pochodzące z gospodarstw domowych - gromadzone w nieszczelnych szambach mogą powodować ogromne zanieczyszczenie wód gruntowych i lokalnych cieków.

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia gmin w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową. Według aktualnie dostępnych danych GUS, długość czynnej sieci wodociągowej w 2013 roku wynosiła 848,5 km. 84,7% ludności korzystało z sieci wodociągowej, najwięcej w gminie Siemiatycze - 94,1%, najmniej w gminie Perlejewo - 70,1%. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w poszczególnych gminach w latach 2003 - 2012 przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Udział ludności korzystającej z wodociągu na terenie powiatu siemiatyckiego

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Powiat siemiatycki	81,4	81,7	81,9	82,4	82,5	82,6	82,9	83,5	83,9	84,7
Siemiatycze(1)-gmina miejska	91,9	91,9	92,1	92,2	92,2	92,2	92,3	92,3	92,3	94,1
Siemiatycze(2)-gmina wiejska	76,9	77,0	77,3	77,4	77,7	78,0	78,2	78,7	79,4	79,6
Drohiczyn	81,6	81,7	81,7	81,7	81,8	81,9	82,0	82,3	82,4	82,5
Dziadkowice	85,2	85,6	85,9	85,9	85,9	85,9	85,9	86,1	86,1	86,1
Grodzisk	88,4	88,5	88,5	88,6	88,6	88,6	88,7	88,8	89,5	89,1
Mielnik	79,8	80,0	79,9	80,5	80,7	80,9	81,2	81,4	81,5	83,6
Milejczyce	68,0	68,6	70,1	71,4	71,3	71,3	72,1	72,0	73,8	73,8
Nurzec-Stacja	70,1	70,3	70,4	70,6	70,8	70,9	71,0	72,1	73,4	73,6
Perlejewo	54,9	56,1	55,7	60,3	60,3	60,5	62,4	69,3	69,3	70,1

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2013 roku wynosiła 96,9 km. Średnio 30,5 % ludności powiatu korzystało z sieci kanalizacyjnej, najwyższy wskaźnik osiągnięto w gminie miejskiej Siemiatycze - 76,8%. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach w latach 2003-2012 prezentuje tabela 4 poniżej.

Tabela 4. Udział ludności korzystającej z kanalizacji na terenie powiatu siemiatyckiego

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Powiat siemiatycki	24,1	24,3	26,8	27,0	27,2	27,3	27,5	27,5	28,4	30,5
Siemiatycze(1)-gmina miejska	72,0	72,0	72,3	72,3	72,5	72,8	72,8	73,1	73,4	76,8
Siemiatycze(2)-gmina wiejska	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	5,6
Drohiczyn	1,8	1,8	11,8	12,3	12,4	12,5	12,6	12,9	13,8	14,7
Dziadkowice	0	0	0	0	0	0	0	0	6,3	13,9
Grodzisk	4,7	4,8	12,7	12,8	12,9	13,0	13,0	13,3	13,8	14,3
Mielnik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Milejczyce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nurzec-Stacja	10,3	10,9	12,7	12,7	12,7	12,7	12,8	13,2	15,7	15,0
Perlejewo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

W 2013 roku na terenie powiatu funkcjonowało 7 komunalnych i 2 przemysłowe oczyszczalnie ścieków. Trzy komunalne oczyszczalnie były wyposażone w system podwyższonego usuwania biogenów.

W 2013 roku 39,5% mieszkańców powiatu było obsługiwane poprzez oczyszczalnie ścieków. W podziale na gminy, najniższą liczbę ludności zanotowano w gminie wiejskiej Mielnik, a najwyższą w gminie miejskiej Siemiatycze.

Tabela 5. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków na terenie powiatu siemiatyckiego

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności											
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat siemiatycki	25,56	29,65	30,59	31,87	32,71	33,2	27,2	28,6	29,4	37,7	39,5
Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków											
Powiat siemiatycki	12744	14582	14934	15448	15702	15809	12858	13430	13661	17842	18546
Siemiatycze(1)-gmina miejska	11812	12122	12224	12634	12778	12877	10412	10 412	10 412	14152	14504
Siemiatycze(2)-gmina wiejska	172	172	172	172	172	172	150	150	150	150	150
Drohiczyn	100	1000	1100	1200	1300	1300	828	1400	1283	1433	1683
Dziadkowice	-	-	-	-	-	-	-	-	311	602	606
Grodzisk	660	668	668	672	677	685	685	685	685	685	685
Mielnik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68
Milejczyce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nurzec-Stacja	0	620	770	770	775	775	783	820	820	820	850
Perlejewo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

Oceny wód sporządza się w ramach realizacji 6-cio letnich programów pomiarowych (2010-2015). W latach 2010-2013 na terenie powiatu monitoring wód prowadzono na rzece Kamiance (dopływ Bugu) na odcinku ujściowym profilu pomiarowym w miejscowości Turna Mała. Celami badań było wykonanie oceny stanu wód oraz oceny spełnienia wymagań w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Rzeka wypływa z Wysoczyzny Drohiczyńskiej w pobliżu miejscowości Czerepy i płynie w kierunku południowo-wschodnim. Całkowita długość wynosi 27,0 km, a powierzchnia zlewni 127,2 km². Powyżej Siemiatycz Kamiankę zasilają wody największego dopływu Mahomet. Rzeka przepływa przez teren miasta i uchodzi do Bugu poniżej miejscowości Turna Mała. Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód rzeki są miejscowości Siemiatycze i Czartajew. Odcinek ujściowy leży w obszarze Natura 2000 objętym ochroną.

Jakość wód rzeki Kamianki - ujście w m. Turna Mała

- Ocena stanu ekologicznego - wykonana na podstawie indeksu fitobentosowego (IO) i makrobezkręgowców bentosowych (indeks MMI) wykazała stan umiarkowany (III klasa).
- Klasyfikacja stanu chemicznego - poniżej dobrego ze względu na ponadnormatywną wartość: ftalanu di(2-etyloheksyl).
- Ocena stanu wód - ponieważ stan ekologiczny nie osiągnął dobrego, a stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego, ostatecznie stan wód oceniono jako zły.

- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż woda jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Wody podziemne należące do zasobów naturalnych, coraz bardziej zagrożone są zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52 % powierzchni naszego kraju.

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: substancje ropopochodne, azotany, fosforany, chlorki, siarczany i inne. Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezisolowanych składowisk odpadów, z baz magazynowania i dystrybucji paliwowych do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia azotanami i fosforanami występują przede wszystkim na terenach rolniczych (związki te są także przyczyną eutrofizacji wód powierzchniowych).

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy w sieci otworów badawczych obejmujących wszystkie JCWPd na obszarze kraju.

W 2013 roku nie prowadzono badań na terenie powiatu. W 2012 roku PIG przeprowadził badania stanu chemicznego w ramach monitoringu diagnostycznego w czterech punktach pomiarowych zlokalizowanych w m. Mielnik, Grabarka, Tymianka i Klukowicze.

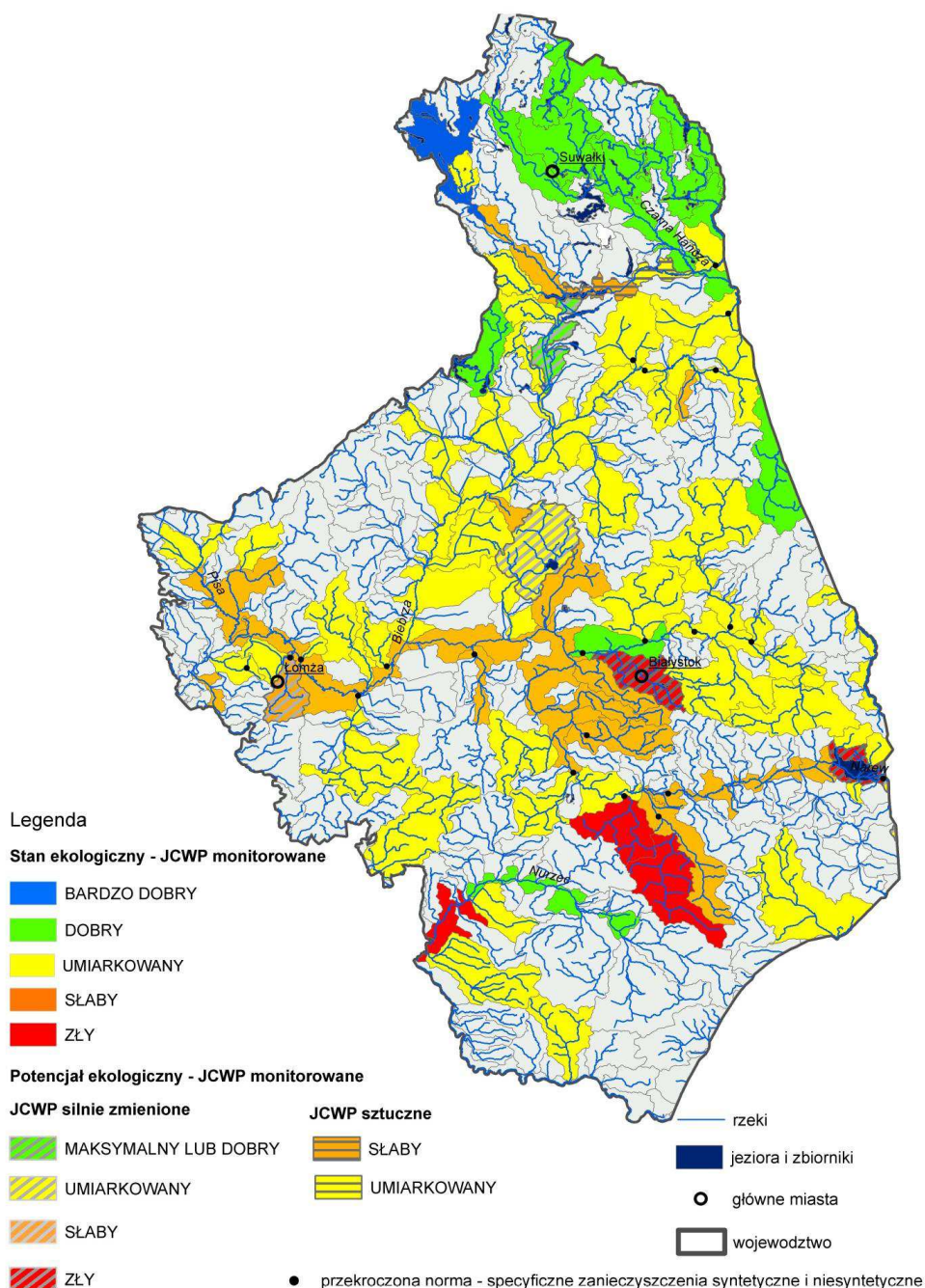
Tabela 6. Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych wg badań PIG-PIB

Lp.	Numer otworu	Miejscowość	Gmina	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody
1	1102	Mielnik	Mielnik	las	II
2	1112	Grabarka	Nurzec-Stacja	las	II
3	2219	Tymianka	Nurzec-Stacja	Zabudowa wiejska	II
4	2220	Klukowicze	Nurzec-Stacja	Zabudowa wiejska	III

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

Jakość wód w Mielniku, Grabarce oraz w Tymiance należy uznać za dobrą (wody dobrej jakości), natomiast w m. Klukowicze są to wody zadowalającej jakości.

Ryc. 3. Stan ekologiczny i potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2010-2014

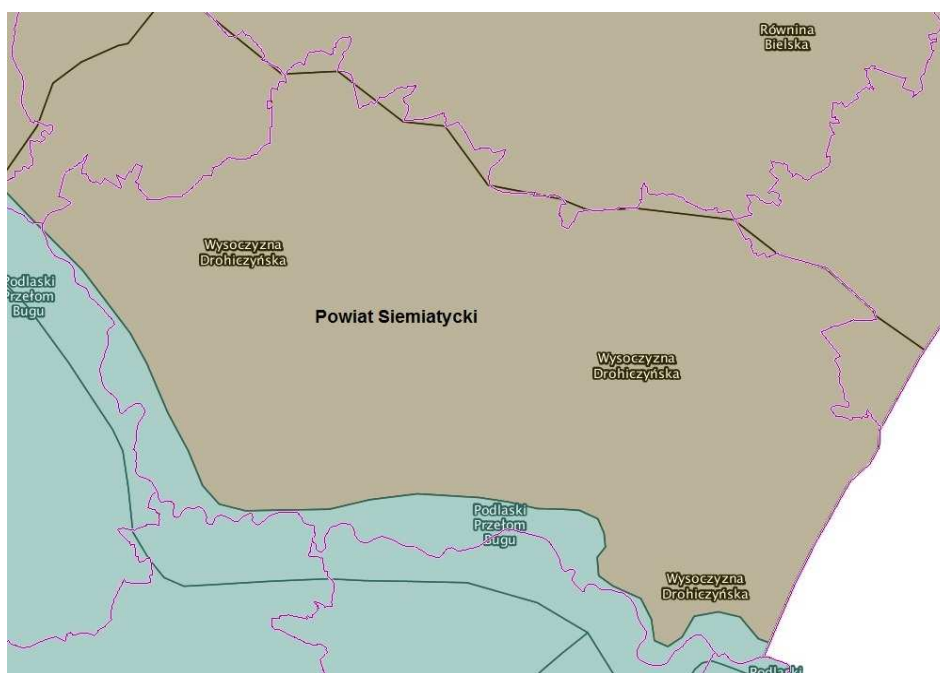
Źródło: OCENA stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2014 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), WIOŚ w Białymstoku, lipiec 2015

Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Środowisko naturalne powiatu siemiatyckiego jak i całej północno-wschodniej części kraju charakteryzuje się zachowaniem bogatej bioróżnorodności fauny i flory, oraz niskim zanieczyszczeniem powietrza i gleb. Część terenu powiatu znajduje się w Dolinie Bugu, wielkoprzestrzennym elemencie Krajowego i Europejskiego Systemu Obszarów Chronionych.

Obszar powiatu ze względu na duże walory środowiska naturalnego wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”, co świadczy o wybitnych walorach przyrodniczych i funkcjach ekologicznych w skali krajowej i europejskiej. Znajduje się tu 11 wyznaczonych obszarów węzłowych Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET Polska. Jednym z tych obszarów o międzynarodowym znaczeniu jest obszar wodno - błotny Doliny Dolnego Bugu, posiadający krajobraz przyrodniczy oraz zbiorowiska fauny i flory w stanie zbliżonym do naturalnego. Dolina Dolnego Bugu rozciąga się w części południowej i zachodniej powiatu. Obszary prawnie chronione położone są głównie w gminach nadbużańskich i obejmują 21,4 % powierzchni ogólnej, przy wskaźnikach - wojewódzkim 32,0 % i krajowym 31,1 %.

Ryc. 4. Położenie Powiatu Siemiatyckiego na tle mezoregionów fizycznogeograficznych

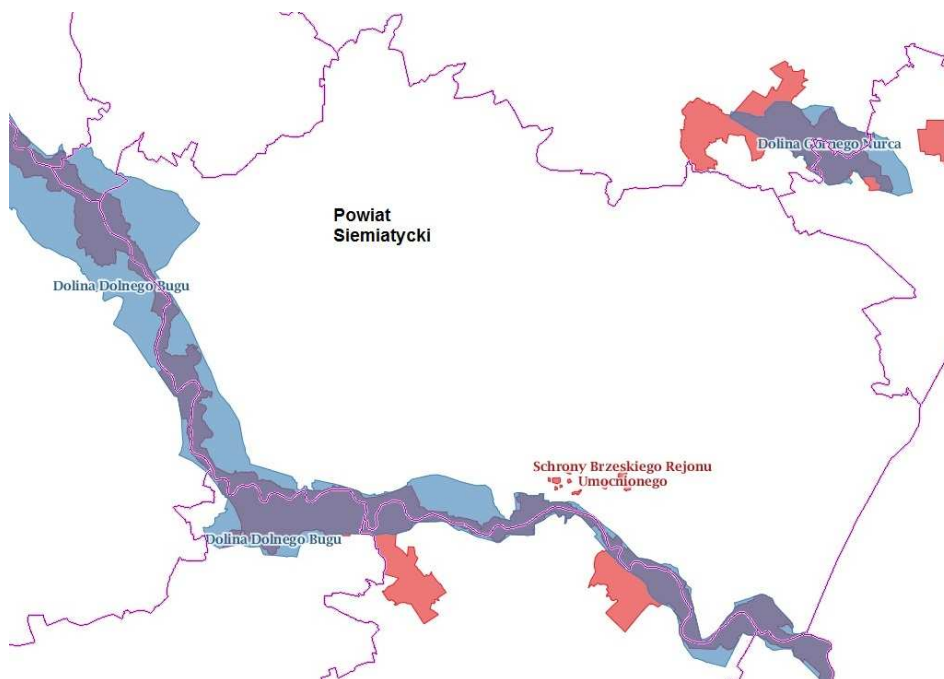
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Ogółem powierzchnia obszarów chronionych na terenie powiatu siemiatyckiego wynosiła 31345,5 ha (dane GUS, 2011 r.), co stanowi nieco około 21,5% ogólnej powierzchni powiatu. Największą powierzchnię zajmują obszary chronione na terenie Gminy Mielnik - 17888,1 ha oraz na terenie gminy Drohiczyn - 7290,0 ha. Wśród obszarów prawnie chronionych zdecydowanie przeważają Obszary Chronionego Krajobrazu stanowiące

około 99% powierzchni wszystkich obszarów chronionych w powiecie. Pozostałe formy ochrony przyrody, takie jak: rezerваты przyrody, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo krajobrazowe, stanowią mniej niż 1% w ogólnej powierzchni obszarów chronionych. Dodatkowo na analizowanym terenie powołano liczne pomniki przyrody. Ponadto południowa granica powiatu siemiatyckiego stanowi północną granicę Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Obszary leśne na terenie powiatu siemiatyckiego administracyjnie należą do Nadleśnictw Rudka oraz Nurzec w Nurzec Stacja. Lasy powiatu siemiatyckiego stanowią 33,8% ogólnej powierzchni powiatu. Największą lesistością charakteryzują się Gminy: Mielnik (64%), Nurzec - Stacja (43%) i Milejczyce (41%). Część powierzchni powiatu siemiatyckiego objęta jest programem Natura 2000. Jest to sieć obszarów, których celem jest ochrona cennych przyrodniczo i zagrożonych gatunków. Na terenie powiatu wyznaczono następujące obszary:

- PLB 140001 - Dolina Dolnego Bugu. Jest to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (dyrektywa ptasia).
- PLH 140011 - Ostoja Nadbużańska. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (dyrektywa siedliskowa).
- PLH 200014 - Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (dyrektywa siedliskowa),
- PLH200021 - Ostoja w Dolinie Górnego Nurca (dyrektywa siedliskowa).

Ryc. 5. Obszary Natura 2000 w powiecie siemiatyckim

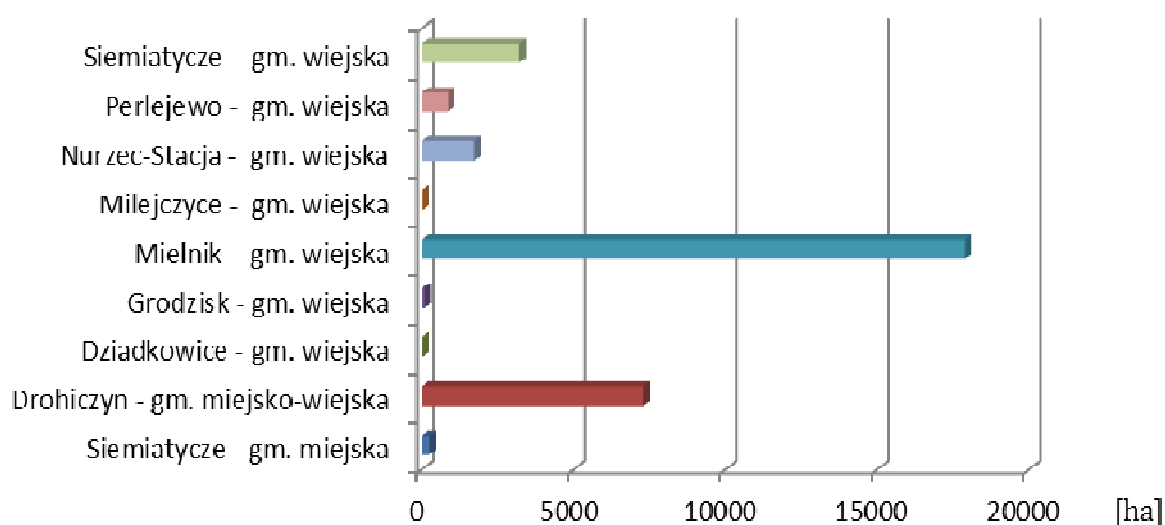
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Tabela 7. Obszary prawnie chronione na terenie Powiatu Siemiatyckiego

Jednostka administracyjna	Rezerваты przyrody [ha]	Obszary chronionego krajobrazu [ha]	Użytki ekologiczne [ha]	Zespoły przyrod.-kraj.-znawcze [ha]	Pomniki przyrody [szt.]	Ogółem [ha]	Udział pow. chronionej w pow. ogółem [%]
Miasto Siemiatycze	-	250,0	-	-	2	250,0	6,9
gm. miejsko-wiejska Drohiczyn	-	7290,0	2,6	-	3	7290,0	35,1
gm. wiejska							
Dziadkowice	-	-	14,2	-	8	14,2	0,1
Grodzisk	87,9	-	-	-	4	87,9	0,4
Mielnik	36,2	17832,0	2,7	56,1	7	17888,1	91,1
Milejczyce	-	-	19,8	-	1	19,8	0,1
Nurzec-Stacja	125	1580,0	22,2	-	9	1727,2	8,8
Perlejewo	-	851,7	-	-	2	851,7	8,0
Siemiatycze	-	3210,0	6,6	-	5	3216,6	14,2
Razem	249,1	31013,7	68,1	56,1	41	31345,5	21,5

Źródło: Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020, na podstawie danych z GUS, stan na 31.12.2013 rok.

Na terenie powiatu ochroną prawną przyrody i krajobrazu jest objętych 31345,5 ha, co stanowi 21,5% powierzchni powiatu. Na system obszarów chronionych powiatu składa się 4 rezerваты, 2 obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i 41 pomników przyrody.

Ryc. 6. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha]

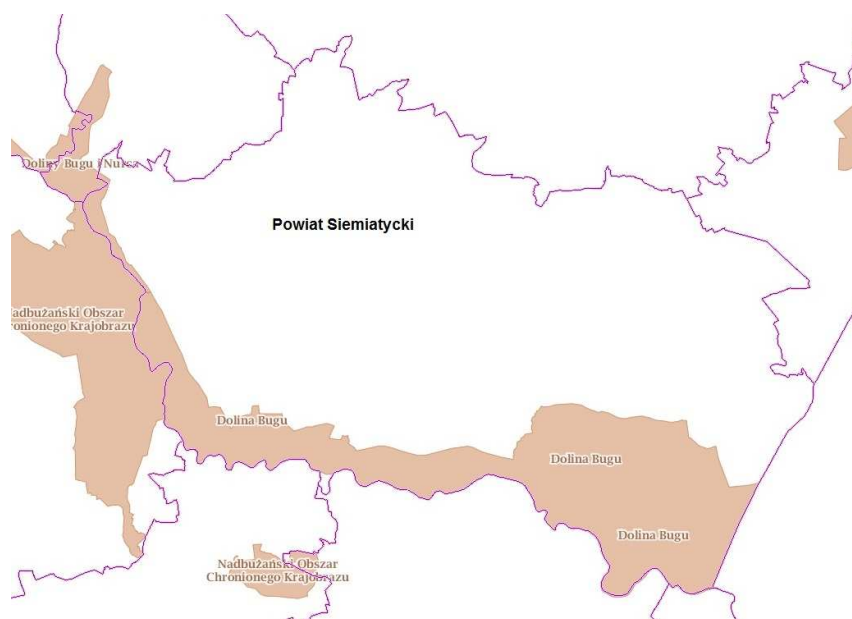
Źródło: Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020

Największy udział obszarów prawnie chronionych ma gmina Mielnik - 17888 ha; stanowi to 91,1% powierzchni całej gminy. Najmniej zaś gmina Dziadkowice - 14,2 ha i stanowi to zaledwie 0,1% powierzchni gminy.

Największy udział terenów chronionych stanowią obszary chronionego krajobrazu - 98,9%, są to:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu o powierzchni 30162 ha obejmuje część gmin: Mielnik, Siemiatycze, Drohiczyn i Nurzec-Stacja. Został utworzony ze względu na ochronę i zachowanie doliny Bugu, posiadającej unikatowe walory przyrodnicze i krajobrazowe.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu i Nurca zajmuje powierzchnię równą 2921,2 ha i obejmuje część gminy Perlejewo. Charakteryzuje się krajobrazem o dużym stopniu naturalności, z dobrze zachowanymi, cennymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi.

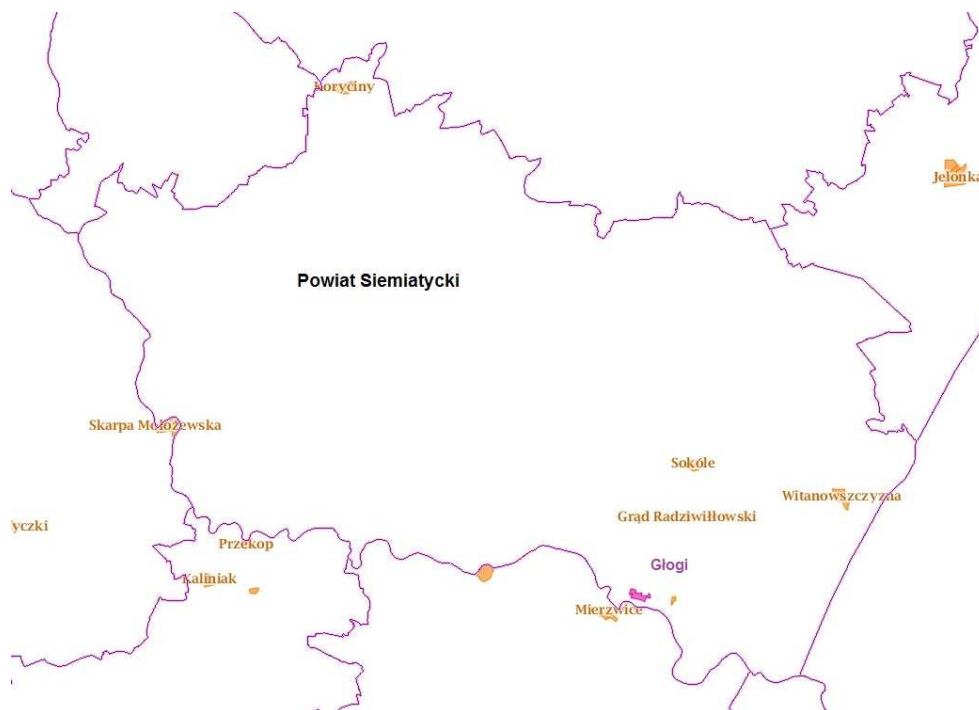
Ryc. 7. Obszary Chronionego Krajobrazu w powiecie siemiatyckim

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Na obszarze powiatu siemiatyckiego znajdują się również liczne rezerваты przyrody, takie jak:

- Rezerwat leśny Koryciny w gminie Grodzisk;
- Rezerwat leśny Sokół i Witanowszczyzna w gminie Nurzec-Stacja;
- Rezerwat leśny Grądy Radziwiłłowskie w gminie Mielnik;
- Rezerwat stepowy Góra Uszeście w gminie Mielnik.

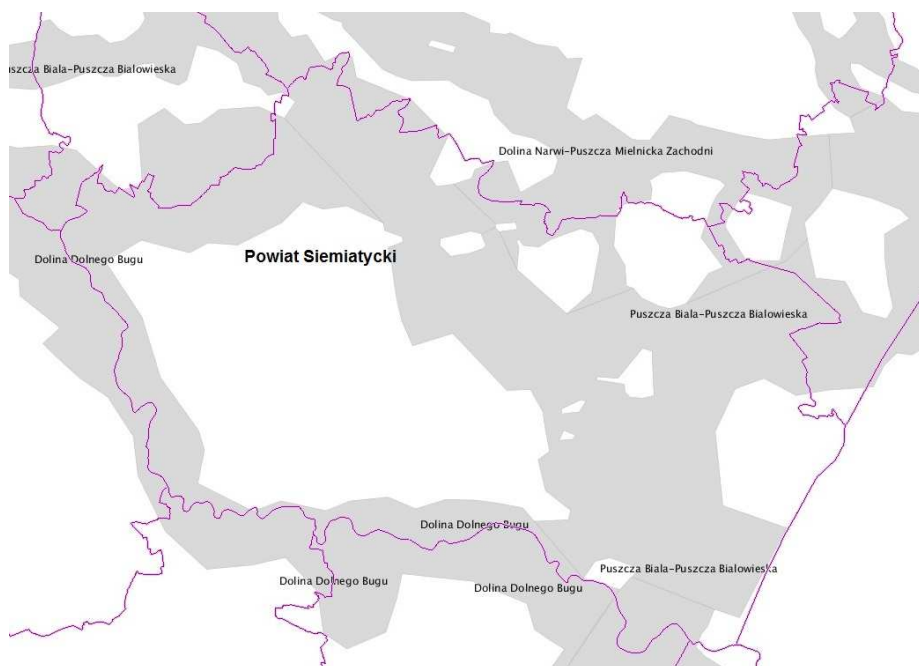
Ryc. 8. Rezerваты i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w powiecie siemiatyckim

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

W gminie Mielnik znajduje się również zespół przyrodniczo-krajobrazowy Głogi. Jest to fragment krawędzi przełomowej doliny Bugu w Mielniku, stanowiący dobrze zachowane twory polodowcowe w postaci serii wzniesień poprzecinanych siecią wąwozów.

Pomniki przyrody w powiecie siemiatyckim to głównie pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej, np. drzewa, grupy drzew, głazy narzutowe. Na szczególną uwagę zasługuje skupisko 58 dębów w wieku 200-300 lat zlokalizowanych w miejscowości Siemiony, w Gminie Grodzisk. Na uwagę zwracają również lasy sosnowe wydzielające olejki eteryczne w Milejczycach. Uważa się, że mają one leczniczy wpływ na drogi oddechowe.

Przez teren Powiatu Siemiatyckiego przebiegają korytarze ekologiczne

Ryc. 9. Korytarze ekologiczne na terenie powiatu siemiatyckiego

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Potencjalne obszary ochrony na terenie powiatu

Ze względu na naturalny charakter doliny Bugu trwają prace nad utworzeniem Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, który znajdowałby się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu. Zajmowałby powierzchnię około 15500 ha, jego długość w linii prostej wyniosłaby 51 km, przeciętna szerokość - 1,7 km w część zachodniej i około 3,0 km w części wschodniej. Unikatowe krajobrazy i bogactwo przyrodnicze, stanowią poważny argument i główną przesłankę utworzenia na tym terenie Parku Krajobrazowego.

Klimat akustyczny

W roku 2010 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przeprowadził badania hałasu komunikacyjnego na obszarze województwa podlaskiego. Pomiary przeprowadzono w 12 punktach pomiarowych. Przeprowadzone na terenie województwa pomiary hałasu komunikacyjnego pokazały, iż we wszystkich miejscowościach, zarówno w porze dziennej jak i nocnej, odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenie powiatu siemiatyckiego badania przeprowadzono w Drohiczynie na ul. Warszawskiej 45. Podczas pomiarów każdorazowo prowadzono również rejestrację natężenia ruchu pojazdów z wyodrębnieniem pojazdów ciężkich. Średnia liczba pojazdów/dobę wyniosła 2422, natomiast średnia liczba pojazdów ciężkich/dobę wyniosła 215. Przekroczenia dla pory dziennej wyniosły 0,3 dB w

Drohiczynie.

W roku 2011 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przeprowadził pomiary hałasu drogowego w 10 miejscowościach województwa podlaskiego. W trzech miejscowościach (Siemiatycze, Sokółka, Rajgród) wyznaczano poziomy długookresowe, natomiast w pozostałych wykonywano tzw. pomiary krótkookresowe (w odniesieniu do jednej doby). We wszystkich punktach uzyskane wartości poziomów długookresowych przekroczyły poziomy dopuszczalne hałasu. Przedmiotowe analizy przeprowadzone w 2010 i 2011 r. odnosiły się do obowiązujących wówczas przepisów, wskazując na przekroczenia hałasu komunikacyjnego w zakresie obowiązujących norm. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 1109) wprowadziło nowe dopuszczalne poziomy hałasu, podwyższając pułap wcześniejszych norm:

- dla terenów: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali w miastach - LAeq D do poziomu 61 dB, a LAeq N do poziomu 56 dB.
- dla terenów: zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, rekreacyjno-wypoczynkowych, mieszkaniowo-usługowych - LAeq D do poziomu 65 dB, a LAeq N do poziomu 56 dB.

Zgodnie z Oceną Wyników Badań Hałasu Komunikacyjnego wykonanych na terenie Województwa Podlaskiego w 2014 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku na terenie Siemiatycz stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźnika hałasu.

Tabela 8. Wyniki badań hałasu komunikacyjnego w 2014 r.

L.p.	Nazwa punktu pomiarowego	Data pomiaru	Wyniki pomiarów długookresowych					Przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźnika oceny hałasu	
			L _{DWN} [dB]	L _N [dB]	L _{Aeq,D} [dB] (6 ⁰⁰ -18 ⁰⁰)	L _{Aeq,W} [dB] (18 ⁰⁰ -22 ⁰⁰)	L _{Aeq,N} [dB] (22 ⁰⁰ -6 ⁰⁰)	L _{DWN} [dB]	L _N [dB]
1	Siemiatycze ul. 11 Listopada 44	17-18.04.2014	73,0	65,3	69,8	68,4	63,4	5,0	6,3
2	Siemiatycze ul. 11 Listopada 44	30-31.05.2014			69,9	69,1	64,8		
3	Siemiatycze ul. 11 Listopada 44	11-12.06.2014			68,7	67,8	65,2		
4	Siemiatycze ul. 11 Listopada 44	16-17.09.2014			70,5	69,7	67,3		
5	Siemiatycze ul. 11 Listopada 44	23-24.09.2014			69,4	66,3	66,0		
6	Siemiatycze ul. 11 Listopada 44	22-23.11.2014			70,9	67,5	63,7		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Oceny Wyników Badań Hałasu Komunikacyjnego wykonanych na terenie Województwa Podlaskiego w 2014 r., WIOŚ Białystok, marzec 2015 r.

Ze względu na położenie powiatu i obecność na jego obszarze dróg krajowych i ruchu ciężarowego, a także opierając się na istniejących danych można sądzić, iż presja hałasu komunikacyjnego na środowisko jest istotna.

Powierzchnia ziemi i gleby

Granice powiatu siemiatyckiego pokrywają się z obszarem Wysoczyzny Drohiczyńskiej. Wysoczyzna Drohiczyńska jest falistą równiną wznoszącą się do 210 m n.p.m., położoną w międzyrzeczu rzeki Nurzec i środkowego Bugu na obszarze Niziny Północnopodlaskiej. Na terenie Wysoczyzny, w okolicach Siemiatycz występują ozy, pod Milejczycami kemy, ostańce morenowe oraz niedaleko Mielnika margle kredowe.

Powiat ma charakter terenu rolniczego - w strukturze użytkowania gruntów na omawianym obszarze przeważają użytki rolne, które stanowią ok. 59% powierzchni powiatu, dość licznie występują także lasy i grunty leśne - ok. 33%. Pozostałe grunty i nieużytki stanowią 8% ogólnej powierzchni.

Pola elektromagnetyczne

W środowisku występują dwa rodzaje pól elektromagnetycznych: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii, wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal - stacje radiowe, anteny nadawcze, stacje telefonii komórkowej, napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia codziennego użytku jak: telefony, komórki mikrofalowe).

W 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przeprowadził w powiecie siemiatyckim pomiar pól magnetycznych.

Tabela 9. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
1	Siemiatycze, centrum miejscowości (ul. Ogrodowa ZUS)	N 52°25'29,5" E 22°51'33,6"	0,11	0,005	1,6
2	Drohiczyn, centrum miejscowości (ul. Plac Kościuszki/Kościelna)	N 52°23'44,8" E 22°39'27,7"	0,48	0,024	6,9
3	Perlejewo, centrum miejscowości (plac koło Kościoła)	N 52°34'11,3" E 22°33'48,0"	0,22	0,011	3,1

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ, Białystok 2014.

Złoże kopalin

Na obszarze powiatu siemiatyckiego złoża piasków i żwirów zlokalizowane są w gminach: Nurzec - Stacja, Mielnik, Milejczyce, Siemiatycze, Grodzisk i Dziadkowice. W Mielniku występują czwartorzędowe złoża kredy piszącej, będącej skałą wapienną, słabo zwięzłą, porowatą, mającą zastosowanie w przemyśle gumowym, papierniczym, chemicznym, farbiarskim i cementowym. Surowce ilaste ceramiki budowlanej, reprezentowane na omawianym obszarze przez glinę występują w Milejczycach.

Według informacji zawartych w *Strategii rozwoju powiatu siemiatyckiego* na analizowanym obszarze zauważalne są pewne zaniedbania w ochronie środowiska - duża liczba wyrobisk żwirowych. W związku z powyższym wskazana jest rekultywacja i zagospodarowanie powstających wyrobisk zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Tabela 10. Złoże kopalne w powiecie siemiatyckim według stanu na 31.12.2013 rok

Nazwa złoża	Kopalina główna	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie [tys.t]
			geolog. bilansowe	przemysłowe	
Mielnik	Kreda pisząca	E	2912.37	2912.36	91.50
Biszewo	Piaski i żwiry	E	72	-	2
Chanie-Chursy	Piaski i żwiry	R	209	-	-
Czarna Cerkiewna	Piaski i żwiry	R	tylko pzb	-	-
Czarna Wielka	Piaski i żwiry	E	tylko pzb	-	2
Koczery	Piaski i żwiry	E	1917	831	48
Koczery II	Piaski i żwiry	R	tylko pzb	-	-
Kol. Stochy Annapolskie	Piaski i żwiry	T	20	-	-
Kol. Stochy Annapolskie I	Piaski i żwiry	T	88	-	-
Krupice	Piaski i żwiry	E	136	136	5
Moszczona	Piaski i żwiry	E	247	-	1
Moszczona Pańska	Piaski i żwiry	E	152	-	2
Ośłowo	Piaski i żwiry	Z	57	-	-
Pokaniewo	Piaski i żwiry	E	314	-	9
Pokaniewo I	Piaski i żwiry	T	483	-	-
Pokaniewo II	Piaski i żwiry	R	743	-	-
Pokaniewo II - 73/1	Piaski i żwiry	E	651	-	3
Pokaniewo III	Piaski i żwiry	E	849	-	18
Pokaniewo IV	Piaski i żwiry	E	734	-	8
Pokaniewo V	Piaski i żwiry	E	3646	3646	230
Rogawka	Piaski i żwiry	E	2722	2722	29
Rogawka II	Piaski i żwiry	M	-	-	-
Rogawka III	Piaski i żwiry	E	190	-	5
Rogawka IV	Piaski i żwiry	M	-	-	-

Rogawka V	Piaski i żwiry	M	-	-	-
Romanówka	Piaski i żwiry	R	25	-	-
Siemiatycze	Piaski i żwiry	E	5498	5232	50
Siemiatycze Stacja	Piaski i żwiry	T	299	-	-
Siemiatycze Stacja I	Piaski i żwiry	E	118	-	3
Siemiatycze Stacja II	Piaski i żwiry	E	340	-	22
Siemiony	Piaski i żwiry	E	103	-	5
Siemiony II	Piaski i żwiry	T	83	-	-
Słochy Annopolskie	Piaski i żwiry	Z	332	-	-
Sobiatyno	Piaski i żwiry	E	2328	858	2
Wąjków	Piaski i żwiry	R	179	-	-
Żurobice	Piaski i żwiry	R	31	-	-

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kategorie A+B+C); Z - złoża zaniechane; E - złoża eksploatowane; T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo; M - złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym
 Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2013, Państwowy Instytut Geologiczny- Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2014.

Podsumowanie aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego

Biorąc pod uwagę poszczególne komponenty środowiska, Powiat Siemiatycki charakteryzuje się dużym stopniem naturalności środowiska, posiadając korzystne zasoby wewnętrzne, przejawiające się w walorach środowiskowych. O walorach przyrodniczych świadczą liczne formy ochrony przyrody występujące na tym terenie tj.: obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, rezerwat przyrody, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Jednym z głównych zagrożeń, zwłaszcza powierzchniowych form ochrony przyrody jest wzrost terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz rekreacyjną kosztem obszarów o wysokich walorach przyrodniczo - krajobrazowych. Kolejną kwestią są zasoby mineralne, które stwarzają korzystne warunki, pozwalające rozwijać się zakładom produkcyjnym wykorzystując różnorodne materiały budowlane. Zagrożenia dla środowiska powodowane wydobyciem prowadzonym na podstawie koncesji podlegają stałemu nadzorowi górniczemu. Tereny wyrobiskowe po zakończonej eksploatacji zasobów powinny zostać poddane rekultywacji i zagospodarowaniu na cele rolnicze, gospodarki rybackiej, bądź rekreacyjne.

Znacznym wpływ na walory krajobrazowe mają inwestycje liniowe (rozbudowa sieci dróg, linii energetycznych), czy też powstawanie farm wiatrowych. Istotną kwestią jest także zabudowa mieszkaniowa, której struktura powinna być dostosowana do istniejącej i odpowiednio wkomponowana do warunków krajobrazowych.

Zasady zrównoważonej gospodarki leśnej określa Polityka leśna państwa. Lasy na obszarze powiatu siemiatyckiego pełnią ważną funkcję gospodarczą, ale również odgrywają dużą rolę w funkcji turystyczno - wypoczynkowej. Ochrona lasów, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej stanowią czynniki decydujące o zachowaniu najważniejszych funkcji lasów.

Stan sanitarny wód jest zadowalający. Głównym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki z oczyszczalni ścieków, natomiast najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z nieizolowanych wysypisk odpadów, baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych, nieszczelne szamba. Istotnym źródłem zanieczyszczeń są azotany i fosforany pochodzące ze źle nawożonych pól ornych.

Sieć wodociągowa na terenie Powiatu Siemiatyckiego jest stosunkowo dobrze rozwinięta natomiast słabo rozwinięta jest sieć kanalizacyjna.

Dokonując analizy istniejącego stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, zwrócono szczególną uwagę na obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r., Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Na obszarze powiatu siemiatyckiego znajdują się następujące powierzchniowe formy ochrony przyrody:

- Rezerваты przyrody: Góra Uszeście, Grąd Radziwiłłowski, Koryciny, Sokóle, Witanowszczyzna,
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Bugu", Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Bugu i Nurca”
- Zespół przyrodniczo - krajobrazowy Głogi,
- Użytki ekologiczne
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków OSO Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001,
- Projektowane Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk SOO Natura 2000: Ostoja Nadbużańska PLH140011, Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014, Ostoja w Dolinie Górnej Nurca - PLH200021.

Z uwagi na fakt, iż *Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* nie przedstawia szczegółów zadań inwestycyjnych, w związku z tym na etapie sporządzania niniejszej *Prognozy* nie ma możliwości dokonania analizy i oceny stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem będzie możliwy do określenia, na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na

środowisko konkretnych projektów inwestycyjnych, na podstawie której wydawane zostaną decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 r. O OCHRONIE PRZYRODY

Przy ustalaniu celów *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* wykorzystano m.in. analizę stanu społeczno-gospodarczego oraz stanu środowiska na terenie powiatu, a także wyniki badań i analizy SWOT. Z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, wśród najistotniejszych problemów ochrony środowiska należy wymienić:

- zły stan techniczny dróg krajowych (w tym przewożących ładunki niebezpieczne) - systematyczny wzrost hałasu pochodzenia komunikacyjnego,
- zanieczyszczenie środowiska odpadami poprzez dzikie wysypiska, co powoduje dysharmonię w krajobrazie, jak również poważne zagrożenie dla stabilności środowiska glebowego, wodnego i atmosferycznego,
- intensywną eksploatację zasobów przyrodniczych (wód, gleb, powietrza, krajobrazu), przebiegająca w sposób niekontrolowany, przez co wpływa na stopniową degradację i dewastację zasobów,
- niewystarczający stopień zwodociągownienia i skanalizowania powiatu wpływa niekorzystnie na stan zdrowia mieszkańców, jak również oddziałuje na środowisko (np. nieuszczelnione szamba przydomowe zanieczyszczają wody podziemne),
- emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodząca z indywidualnych źródeł ciepła opalanych odpadami komunalnymi - podnosi zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- brak zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i obiektów na terenie miast, która mogłaby w niewielkim stopniu zmniejszyć oddziaływanie hałasu i zanieczyszczeń powietrza,
- nasilająca się presja turystyki na środowisko,
- transport substancji niebezpiecznych przez teren powiatu, stanowi zagrożenie dla ludności i środowiska przyrodniczego,

- silna konkurencja w procesie ubiegania się o fundusze unijne oraz inne środki zewnętrzne - prowadzi ona do zniechęcenia, a tym samym do zahamowania rozwoju lokalnego w zakresie infrastruktury drogowej i turystyczno-wypoczynkowej,
- pogłębienie nieskuteczności w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i estetyki - wpływa na brak systematyczności i samowolę w wykonywanych działaniach.

Położenie powiatu na obszarach cennych przyrodniczo, w tym Natura 2000 może również wiązać się z potencjalnymi problemami i zagrożeniami dla tych terenów, jednak realizacja zapisów zawartych w *Programie*, którego nadrzędną zasadą jest zasada zrównoważonego rozwoju, powinno przyczynić się do poprawy poszczególnych komponentów środowiska, a więc pośrednio lub bezpośrednio będzie miała pozytywny wpływ na cenne przyrodniczo obszary.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) występujących na terenie powiatu, identyfikacja wpływu zagrożeń została przedstawiona w postaci poniższej tabeli.

Tabela 11. Problemy ochrony środowiska w związku z występowaniem obszarów podlegających ochronie

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
Obszary Chronionego Krajobrazu	„Dolina Bugu”, „Doliny Bugu i Nurca”	Krajobraz dolin rzecznych oraz związane z nimi ekosystemy wodne są zagrożone przekształceniem rzeźby i kształtu koryt rzecznych i ich dolin. Postępująca urbanizacja, konieczność zwiększenia powierzchni pod infrastrukturę przemysłową i mieszkaniową, potrzeba powiększenia powierzchni rolnej, poprawa żeglowności rzek wymuszają zabiegi prostowania biegu rzek (regulacji rzek), pogłębiania koryt rzecznych, budowy stopni wodnych, progów, jazów, zapór, wycinania nadrzecznych łęgów, osuszania terenów zalewowych.
OSO Natura 2000	Dolina Dolnego Bugu PLB140001	Największe zagrożenie dla tutejszej awifauny stwarzają obwałowania i odcinanie starorzeczy od współczesnego koryta rzeki oraz zabudowa doliny. Zanieczyszczenie wód, melioracje, tamy zaporowe, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur sosnowych, kłusownictwo, to kolejne czynniki, zagrażające ptakom i przyrodzie obszaru. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymywania ich w należytych stanie technicznym. Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód oraz lodu. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000.
Projektowane SOO Natura 2000	Ostoja Nadbużańska PLH140011	Obwałowania i odcinanie starorzeczy od współczesnego koryta rzeki; zanieczyszczenie wód, melioracje, tamy zaporowe, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur sosnowych, kłusownictwo. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową wymagają utrzymywania ich w sprawności technicznej. Na obszarze będą prowadzone działania związane z swobodnym spływem wód i kry. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000.
	Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014	Włamania do zamkniętego obiektu, również w czasie zimy, penetracja i niepokojenie zimujących zwierząt, palenie ognisk wewnątrz obiektów, zmiany mikroklimatu podczas okresu hibernacji nietoperzy, turystyka w okresie hibernacji.
	Ostoja w Dolinie Górnego Nurca - PLH200021	Zmiana składu gatunkowego- sukcesja wtórna-wkraczanie drzew i krzewów, inne rodzaje praktyk rolniczych - składanie bel siana itp., zalesianie gruntów porolnych, wandalizm (niszczenie tam bobra), wysychanie drobnych zbiorników wodnych oraz składowanie śmieci w istniejących, eutrofizacja zbiorników wodnych, izolacja populacji, bardzo niskie koszenie siedlisk gatunku, nadmierny rozwój turzycowisk, intensyfikacja użytkowania łąk, sukcesja na siedliskach kserotermicznych.
Rezerwaty	Góra Uszeście, Grąd Radziwiłłowski, Koryciny, Sokóły, Witanowszczyzna	Do głównych zagrożeń zaliczyć należy nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia spowodowane występowaniem dzikich wysypisk.

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	Głogi	<p>Scalanie gruntów, zanik miedz i zadrzewień śródpolnych powoduje, że krajobraz staje się monotony. Zagrożone są tradycyjne, ekstensywnie uprawiane łąki i pastwiska, torfowiska, śródpolne oczka wodne oraz stare sady. Agrocenozy, ale i przyległe do nich ekosystemy zagrożone są na skutek chemizacji - skażenia nawozami i środkami ochrony roślin. Zabiegi te, to także główna przyczyna tego, że nasze pola są coraz mniej kolorowe, a dzikie gatunki wycofują się na przydroża i miedze. Negatywne skutki niesie za sobą stosowanie ciężkiego sprzętu, melioracji, wypalania łąk i wprowadzania nowych odmian lub mieszańców roślin oraz gatunków obcych geograficznie.</p> <p>Z drugiej strony zagrożeniem jest nie tylko intensyfikacja, ale także zarzucenie użytkowania, szczególnie w przypadku użytków zielonych. Zanik koszenia lub wypasu już na przestrzeni kilku lat powoduje przemiany struktury znacząco zmieniające te siedliska. Pozostawienie ich naturalnej sukcesji prowadzącej do rozwoju zarośli i lasów generalnie uznaje się za nie korzystne z punktu widzenia ochrony różnorodności biologicznej, choć powstające spontanicznie drzewostany są znacznie bardziej wartościowe od sztucznych nasadzeń.</p> <p>Przemiany walorów krajobrazowych mogą wynikać ze zmian klimatycznych, zanieczyszczenia środowiska pochodzenia przemysłowego, fragmentacji na skutek zagęszczania sieci dróg, rozwoju osadnictwa i przemysłu, budowy dużych zbiorników zaporowych w dolinach rzecznych czy eksploatacji złóż. Ochrona krajobrazu nie jest należycie traktowana w planowaniu przestrzennym.</p>
Użytki ekologiczne		<p>Zagrożenia użytków ekologicznych wynikają przede wszystkim z zanieczyszczenia środowiska związanego ze zwiększoną antropopresją: nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia wód, wnikanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, zaśmiecanie, wydeptywanie, niszczenie runa.</p>
Pomniki przyrody		<p>W przypadku pomników drzew, drzewostanów, może wystąpić zagrożenie istnienia z powodu czynników pogodowych, zagrożeń powodowanych przez wystąpienie szkodników owadzych. Brak systematycznego monitoringu stanu pomników przyrody i objęcia właściwymi formami pielęgnacji, ze względu na brak środków finansowych.</p>

Źródło: Opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

Powiat siemiatycki jest bogaty w różnorodne formy ochrony przyrody, co świadczy o wysokim stopniu naturalności przyrody i jej szczególnych walorach. Potencjalne zagrożenia środowiska mogące wpływać na obszary objęte ochroną wynikają przede wszystkim z nasilonego ruchu turystycznego, zwłaszcza w sezonie letnim oraz ciągle niewystarczającego stanu infrastruktury turystycznej: wyznaczonych szlaków turystycznych (kładek, ścieżek), miejsc parkingowych, miejsc odpoczynku, koszy na odpady, tablic informujących o zasadach zachowania na danym obszarze. Oprócz powierzchniowych form ochrony przyrody, na terenie powiatu występują drzewa objęte ochroną jako pomniki przyrody. Największym zagrożeniem, oprócz czynników naturalnych (obumieranie, niszczenie przez wichury) jest niepodjęcie działań polegających na spowalnianiu naturalnych procesów (obcinanie suchych konarów, impregnacja środkami grzybo- i owadobójczymi). Oczywiście dotyczy to tylko obiektów rosnących poza lasami. W środowisku naturalnym, w parkach narodowych czy rezerwach drzewa podlegają procesom starzenia się, zamierania i rozkładu. W dalszym ciągu są podejmowane niewystarczające środki finansowe na czynną ochronę tego rodzaju zabytków przyrody.

Ustalenia zawarte w *Programie* zostały poddane analizie pod względem zgodności z zakazami określonymi w Rozporządzeniu Nr 10/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”. Zgodnie z § 5. 1. Na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu” wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Działania zaplanowane do realizacji w projektowanym dokumencie nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w Rozporządzeniu Nr 10/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”.

Ustalenia zawarte w *Programie* zostały poddane analizie pod względem zgodności z zakazami określonymi w Rozporządzeniu Nr 13/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny Bugu i Nurca”. Zgodnie z § 5. 1. Na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Doliny Bugu i Nurca” wprowadza się następujące zakazy:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

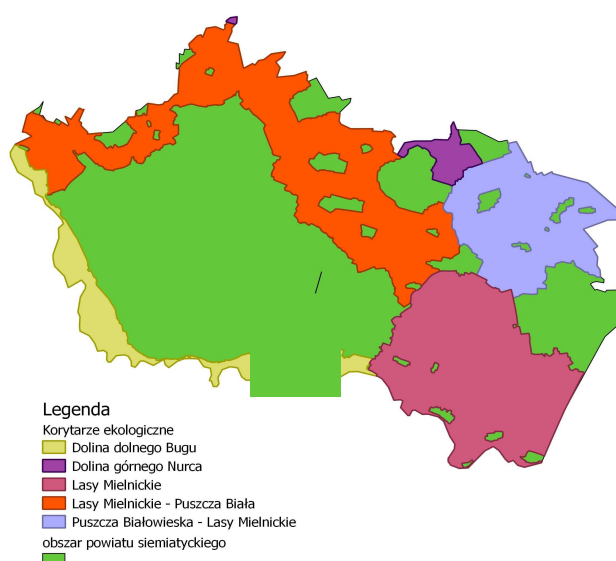
5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka

6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych

Działania zaplanowane do realizacji w projektowanym dokumencie nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w Rozporządzeniu Nr 13/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny Bugu i Nurca”.

Skuteczna ochrona wielu gatunków zwierząt wymaga nie tylko ochrony gatunkowej czy obszarowej. Niezbędne jest również zachowanie, łączności ekologicznej pomiędzy płatami siedlisk dostępnych dla tych zwierząt. Jest to szczególnie ważne w przypadkach gatunków o znacznych wymaganiach przestrzennych, jak np. duże drapieżniki. Zbyt małe i dodatkowo izolowane populacje zagrożone są wyginięciem ze względu na ich niewielką zmienność genetyczną i silny wpływ czynników losowych. Poszczególne gatunki zwierząt przemieszczają się najczęściej wielokrotnie wzdłuż tych samych obszarów - które dobrze znają i które zapewniają im bezpieczeństwo. Stąd istotna rola korytarzy ekologicznych umożliwiających zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie, zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów. Korytarze powodują zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej a także kształtują obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Przez teren powiatu siemiatyckiego przebiegają korytarze ekologiczne. Poniższa Rycina przedstawia ich położenie na analizowanym obszarze.

Ryc. 10. Korytarze ekologiczne na obszarze powiatu siemiatyckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z IBS w Białowieży 22.05.2013 r.

Wzdłuż korytarzy może odbywać się ekspansja wielu gatunków zwierząt, zwłaszcza związanych z różnymi typami środowisk zarówno leśnych, jak i odkrytych. Korytarz ekologiczny z racji swego przeznaczenia powinien charakteryzować się dobrym stanem środowiska. W dolinie jednym z najważniejszych czynników jest czystość wody w rzece, zależąca od gospodarczej aktywności w granicach całego dorzecza. Korytarze ekologiczne spełniają swoją funkcję jedynie wówczas, gdy są drożne na całej swojej długości. Oznacza to, że na obszarze korytarza ekologicznego musi być zachowany, korzystny z punktu widzenia możliwości przemieszczania określonych gatunków, układ siedlisk, a istniejące bariery migracyjne nie powinny znacząco wpływać na możliwości ich migracji. W praktyce szereg czynników, zarówno o charakterze naturalnym, jak i przede wszystkim antropogenicznym, powoduje zakłócenie, a nawet przerwanie ich ciągłości i wynikającą z niej fragmentację i izolację siedlisk. W konsekwencji utrudnia to lub uniemożliwia migrację i wymianę osobników pomiędzy populacjami. Czynniki powodujące przerwanie łączności ekologicznej określane są mianem barier ekologicznych.

Do barier można zaliczyć:

- infrastrukturę komunikacyjną - przede wszystkim drogi o dużym natężeniu ruchu, ogrodzone drogi ekspresowe i autostrady oraz linie szybkich kolei,
- tereny zabudowane - przede wszystkim rozwój zabudowy wzdłuż dróg, terenów przemysłowych oraz składowisk i innych rozległych obszarów zurbanizowanych;
- infrastrukturę związaną z energetyką, w tym farmy wiatrowe (zagrożenie dla ptaków podczas ich migracji) oraz elektrownie wodnych (bariery dla ssaków związanych ze środowiskiem wodnym i innych zwierząt wodnych).

Zaplanowane w analizowanym *Programie* działania, wynikające przede wszystkim z rozbudowy i modernizacji infrastruktury komunikacyjnej mogą chwilowo zakłócić funkcjonowanie korytarzy. Niemniej jednak realizacja zamierzeń *Programu* skupiona jest na remontach i przebudowach już istniejących dróg, a więc nie przyczyni się do fragmentacji korytarzy ekologicznych, gdyż nie spowoduje fragmentacji istniejących siedlisk przyrodniczych, a więc nie wpłynie na wystąpienie zakłóceń w ich funkcjonowaniu.

Realizacja ustaleń zawartych w *Programie* może zostać utrudniona poprzez następujące problemy, wynikające z potencjalnych zagrożeń środowiska:

- katastrofy naturalne lub antropogeniczne (pożary lasów, zagrożenia powodziowe, huragany i silne wiatry, transport materiałów niebezpiecznych, awarie przemysłowe),
- pogłębiająca się nieskuteczność w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i turystyki,

- niebezpieczeństwo nasilania się różnic między ochroną środowiska a strategicznym dla regionu rozwojem społeczno-gospodarczym (konflikty w zakresie powstawania przedsięwzięć na obszarach chronionych),
- niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska.

Działania zaplanowane do realizacji w projektowanym dokumencie nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w:

- ZARZĄDZENIU NR 20/2013 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU z dnia 22 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2013 r. , poz. 3243),
- ZARZĄDZENIU NR 22/2013 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU z dnia 26 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnej Nurca PLH200021, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2013 r., poz. 3498),
- ZARZĄDZENIU REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2014 r. , poz. 3204),
- ZARZĄDZENIU REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2014 r. , poz. 3132),
- Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549).

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Podstawą do opracowania przedmiotowego projektu *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* są następujące dokumenty:

MIĘDZYNARODOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna,
- Pakiet klimatyczno - energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku).

KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

- „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju”,
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK),
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
- II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku),
- Polityka Leśna Państwa,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030,
- *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”*,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku,
- Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej - projekt 4. 08.2015 r.

REGIONALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

- Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego,
- Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014 - 2020,
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej.

Powiatowe i gminne

- Program ochrony środowiska powiatu siemiatyckiego na lata 2012 - 2015,
- Strategia rozwoju powiatu siemiatyckiego

oraz gminnymi programami ochrony środowiska dla poszczególnych gmin z terenu powiatu siemiatyckiego.

Program jako wizję powiatu określa: "Powiat siemiatycki miejscem przyjaznym mieszkańcom i przedsiębiorcom, sprzyjającym rozwojowi zielonej gospodarki".

Misja powiatu obejmuje: gospodarskie inicjowanie i realizacja działań organizacyjnych mających na celu zrównoważony rozwój powiatu oraz stworzenie warunków do maksymalnego pozyskania i wykorzystania środków rozwojowych Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

W Programie Rozwoju Powiatu jako cele główne przyjęto:

Cel główny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego,

Cel główny 2. Stworzenie warunków do rozwoju zielonej gospodarki,

Cel główny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców.

Główne cele wyznaczają działania zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jako wiążące przyjmuje się cele Polityki ekologicznej państwa. Uwzględnia się także fakt, iż powyższe dokumenty krajowe w dużej mierze adoptowały już cele i założenia europejskiej i światowej polityki ekologicznej, a zatem są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im politykami ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020 wpisuje się w cele ww. dokumentów strategicznych w zakresie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Problematyka ochrony środowiska określona w tych dokumentach, dotycząca zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, promowania współpracy w celu ochrony środowiska, osiągnięcia konkretnych wskaźników w zakresie klimatu i energii w pełni wpisuje się w wizję, cele *Programu*.

Cele ogólne strategicznych dokumentów rozwoju kraju dotyczą następujących kwestii: stworzenia konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, budowanie spójności społecznej i terytorialnej, podnoszenie sprawności i efektywności funkcjonowania państwa. Większość celów zapisanych w dokumentach sektorowych lub dokumentach niższego szczebla uszczegóławia wyróżnione wcześniej wyzwania strategiczne. Projekt *Programu* odwołuje się do wszystkich wymienionych wyzwań strategicznych, w szczególności do podnoszenia poziomu konkurencyjności gospodarki i budowania spójności społecznej, i terytorialnej. Jednocześnie cele ochrony środowiska zawarte w krajowych dokumentach strategicznych stanowią element budowania konkurencyjności gospodarki i osiągania spójności społecznej i terytorialnej. Analogiczne spojrzenie odzwierciedla przedmiotowy *Program*, gdzie aspekty ochrony środowiska w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii, ochrony środowiska i zdrowia ludzi uwzględniono we wszystkich celach strategicznych. Cele i kierunki działań określone w projekcie *Programu* dotyczą najważniejszych aspektów w ochronie środowiska, podejmowanych przez dokumenty strategiczne wyższego rzędu, takich jak: racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi, poprawy efektywności energetycznej, stosowanie odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności i optymalizacja systemów transportowych, wykorzystanie nowoczesnych technologii w ochronie środowiska, ochrony terenów cennych przyrodniczo, zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa. *Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Świadczą o tym ustalenia *Programu* w zakresie celów i kierunków działań, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody, efektywniejszego wykorzystania zasobów i walorów środowiska w rozwoju społeczno - gospodarczym. Dążenia te mają jednocześnie służyć zachowaniu dóbr przyrody przyszłym pokoleniom, a także sprzyjać rozwojowi gospodarczemu i poprawie atrakcyjności powiatu siemiatyckiego. Realizacja celów z zakresu rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

10. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020 został przygotowany w celu zwiększenia konkurencyjności powiatu siemiatyckiego, jako ośrodka rozwoju opartego na inwencji mieszkańców oraz innowacyjnej gospodarce, wykorzystującej walory położenia a także integrujący procesy społeczno-gospodarcze. Realizacja przedmiotowego *Programu* powinna przyczynić się do poprawy istniejącego stanu środowiska. Niemniej jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na środowisko. Podstawowym celem sporządzania niniejszej *Prognozy* jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń *Programu* na środowisko i mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie priorytetów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie ogólnej ich oceny. W związku z tym szczegółowa analiza wpływu poszczególnych inwestycji zostanie przeprowadzona w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko. W ramach procedury OOŚ przeanalizowane zostaną rozwiązania alternatywne dla poszczególnych inwestycji, a także ewentualne działania minimalizujące, czy kompensujące negatywny wpływ na środowisko.

Poniżej w tabeli nr 12 i 13 dokonano oceny skutków realizacji *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020*. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do realizacji celów głównych i szczegółowych oraz zadań. Wyniki analizy oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska oraz obszary Natura 2000 przedstawiono w postaci macierzy interakcji. Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo w tym Natura 2000.

Za pomocą macierzy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane.

Tabela 12. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań na obszar Natura 2000 i środowisko projektowanego dokumentu.

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
1. PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO	1.1. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	Rozwinięcie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu działającej na rzecz przedsiębiorczości	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Uruchomienie Podstrefy Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Stworzenie Centrum Aktywizacji Rozwoju Powiatu (szkolenia, doradztwo, wyjazdy studyjne, wsparcie przedsiębiorców poprzez pomoc merytoryczną, doradczą w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, wskazanie korzyści wynikających z tworzenia grup producenckich)	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Inicjowanie i wspieranie tworzenia klastrów produkcyjnych i usługowych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozwój infrastruktury komunalnej i technicznej	+, B, D	0,P, D	+, B, D	+,P, D	0,P,D	0,P,D	+,B, D	+,B, D	0,P,D	+,B, D	+, B, D	-,P, D	0, P, D	+, P, D
		Integracja sieci dróg powiatu siemiatyckiego (droga 1709B) z drogą wojewódzką 690 oraz drogami krajowymi nr 19 i nr 62	-, B, D	-, B, D,	+, B, D	-, B, D	-, B, D	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
1. PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO		Przebudowa i rozbudowa dróg powiatowych i gminnych	-, B, K	-, B, K	+, B, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D
	1.2. Promocja gospodarcza powiatu	Opracowanie strategii promocji i wizerunku powiatu siemiatyckiego.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Stworzenie pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych, poprzez opracowanie spójnego, przejrzystego oraz jednoznacznego systemu preferencji podatkowych i jego upowszechnienie, a także stworzenie funduszu pożyczkowego.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Wypracowanie wspólnego wizerunku regionu (produkt regionalny, logo lokalne, szata graficzna).	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Opracowanie w kilku wersjach językowych profesjonalnej oferty inwestycyjnej (w wersji drukowanej i multimedialnej), a następnie rozpowszechnienie jej np. w trakcie misji gospodarczych, imprez targowych, spotkań z przedstawicielami biznesu, a także zamieszczenie jej na stronie internetowej Starostwa Powiatu Siemiatyckiego	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
1. PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO		Zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do współpracy z samorządem oraz uczelniami (wspólne projekty).	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
	1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy	Prowadzenie cyklicznych badań i diagnozy lokalnego rynku pracy (poznanie potrzeb, promocja lokalnych firm).	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozwój nowych form doradztwa zawodowego dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących (na przykład przez Internet) i informowanie społeczności lokalnej o formach doradztwa i innej pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czartajewie.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Doskonalenie i wspieranie programów przekwalifikowania osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy na potrzeby lokalnego rynku pracy.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Promocja „dobrych praktyk” dotyczących sukcesu zawodowego, sukcesu w biznesie.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Pozyskanie funduszy na projekty aktywizujące zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem (szczególnie młode,	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
1. PODNIESIENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI POWIATU SIEMIATYCKIEGO	1.3. Przygotowanie kadr na potrzeby rozwoju gospodarki opartej na wiedzy	starsze), współpraca w tym zakresie z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi promującymi przedsiębiorczość.														
		Promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży oraz pozostałych mieszkańców powiatu (realizacja projektów edukacyjnych, konkursów, gier, rywalizacji międzyszkolnej).	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Promocja dostępnych źródeł finansowania i dofinansowania działalności gospodarczej.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Promocja samozatrudnienia wśród osób bezrobotnych i wspieranie ich w procesie zakładania własnej działalności gospodarczej.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy biznesem, oświatą i administracją.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozwój doskonalenia zawodowego kadr Powiatowego Urzędu Pracy.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI	2.1. Wsparcie rozwoju rolnictwa specjalistycznego	Scalanie gruntów.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI	2.1. Wsparcie rozwoju rolnictwa specjalistycznego	Inicjowanie i organizowanie szkoleń w zakresie np. zarządzania gospodarstwem rolnym, nowoczesnych technologii w produkcji rolniczej uwzględniających Kodeks Dobrej Praktyki Rolnej.	+, P, D	+, P, D	+, B, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D
		Wspieranie działań mających na celu utworzenie różnych grup producenckich.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Współpraca z ODR Siemiatyckie, Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Związkiem Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej, Związkiem Hodowców Koni, Związkiem Hodowców Drobiu oraz innymi związkami i organizacjami.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Inicjowanie i wspieranie wystaw, targów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających najnowsze osiągnięcia nauki i praktyki rolniczej.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
	2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa	Budowa świadomości mieszkańców i turystów na temat produkcji zdrowej żywności na terenie powiatu siemiatyckiego i jej wzmacnianie poprzez zaprojektowanie i nadawanie znaku (marki) lokalnej (np. wyprodukowane w	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI	2.2. Rozwój produkcji zdrowej żywności i zielarstwa	powiecie Siemiatyckim).														
		Wypromowanie gospodarstw zdrowej żywności i zielarskich: poprzez reklamę w telewizji, prasie i Internecie (sklepy internetowe).	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Powołanie „Federacji Producentów Zdrowej Żywności” w jej skład wchodziłyby osoby (przedsiębiorcy lub gospodarze) produkujący zdrową żywność i zioła. Grupa ta miałaby za zadanie promowanie, rozpowszechnianie zdrowej żywności.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Zawiązanie współpracy (umowy) z miejscami zbytu (ośrodki turystyczne „Zielone terapie: rekreacja i spokój”; „Spokój i zdrowie	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
	2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii	Instalacja alternatywnych i odnawialnych źródeł ciepła i energii.	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, P, D	-, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	0, P, D	+, B, D
		Szkolenia, doradztwo, warsztaty skierowane do przedsiębiorców, rolników i władz lokalnych z zakresu odnawialnych źródeł energii dotyczące między innymi możliwości zastosowań OZE.	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D	+, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI	2.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii	Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii jako sposobu na: ochronę środowiska, ograniczenie kosztów utrzymania gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	+, P, D	0,P,D	0,P,D	+, P, D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Wdrażanie programu promocji oszczędzania energii	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	+, P, D	0,P,D	0,P,D	+, P, D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Modernizacja budynków użyteczności publicznej w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii jako elementów gospodarki niskoemisyjnej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
	2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej	Dokonanie inwentaryzacji stanu istniejącego, w tym również potencjalnych gospodarstw agroturystycznych i inwentaryzacji unikatowych i ginących zawodów oraz opracowanie koncepcji rozwoju i promocji całościowego systemu krótkoterminowej turystyki krajoznawczej, religijnej i historycznej oraz turystyki zimowej w powiecie siemiatyckim.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Uzupełnienie i rozbudowa infrastruktury turystycznej, opierająca się dokonanej inwentaryzacji	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
	2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej	Opracowanie koncepcji promocji turystycznej powiatu poprzez np. stworzenie powiatowego portalu turystycznego, a także opracowanie koncepcji markowego produktu i jego promocja	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D	
		Opracowanie dokumentacji i wdrożenie wielojęzycznego systemu elektronicznej informacji o szlakach i atrakcjach turystycznych, noclegach, barach, restauracjach, punktach małej gastronomii itp. w powiecie oraz wypracować procedury ich stałej aktualizacji	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D	
2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI		Opracowanie i upowszechnienie kalendarza imprez folklorystycznych, muzycznych, historycznych, obrzędów religijnych i innych przedsięwzięć organizowanych na terenie powiatu	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Opracowanie koncepcji siemiatyckiego zespołu naturalnej terapii i rekreacji zmęczenia psychicznego wraz z miejscem lokalizacji ośrodków specjalizujących się w poszczególnych rodzajach terapii	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ZIELONEJ GOSPODARKI	2.4. Rozwój turystyki „Zielona terapia i rekreacja” oraz turystyki wiejskiej	Zorganizować Stowarzyszenie Przewodników „Zielonej Terapii” i wspomóc ich kształcenie, szczególnie w zakresie biegłej znajomości języków obcych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Zainicjowanie powstania powiatowej organizacji (stowarzyszenia) gospodarstw agroturystycznych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Opracowanie wniosków zbiorowych i indywidualnych na dofinansowanie rozwoju zielonej terapii i agroturystyki w powiecie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej	Zainicjowanie działań (np. przeprowadzenie badań społecznych, wytyczenie terenów inwestycyjnych, opracowanie wniosków o dofinansowanie) zmierających do powstania i uruchomienia domów spokojnej starości i hospicjum	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozwój profilaktyki uzależnień szczególnie w szkołach gminnych i powiatowych oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych między innymi poprzez zacieśnianie współpracy instytucji pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi i lekarzami w profilaktyce i	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		identyfikacji uzależnień u dzieci i młodzieży, rozwijanie wsparcia rodzin i osób współuzależnionych, mieszkających z osobami uzależnionymi														
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej	Rozwój systemu opieki nad dziećmi i rodziną, poprzez stworzenie systemu i wspieranie rozwoju rodzinnej opieki zastępczej i/lub adopcyjnej, propagowanie idei rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Aktywizacja zawodowa, społeczna i edukacyjna wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i młodzieży wychowywanej Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową, utworzenie i wyposażenie ośrodka interwencji kryzysowej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Pomoc w zapobieganiu demoralizacji dzieci, poprawa bezpieczeństwa w szkołach i walka z przemocą wśród młodzieży poprzez np. organizowanie prelekcji, zajęć pozaszkolnych, monitoring	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci oraz budowa i wyposażenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej	Utworzenie i wyposażenie ośrodka wsparcia dla chorych psychicznie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Realizacja wspólnych projektów z organizacjami i instytucjami z terenu powiatu oraz regionu, działającymi na rzecz rodzin i dzieci np. prowadzenie akcji promocyjnych, uświadamiających mieszkańcom rolę i zasady funkcjonowania pomocy społecznej w powiecie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Współpraca instytucji pomocy społecznej w powiecie w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym aplikowaniu po fundusze strukturalne Unii Europejskiej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i przyznawanie dotacji w formie otwartych konkursów	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	3.1. Rozwój usług w zakresie opieki społecznej	Pomoc osobom niepełnosprawnym i wymagającym opieki poprzez tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, aktywizację zawodową, społeczną i edukacyjną osób niepełnosprawnych, utworzenie ośrodka rehabilitacyjnego i wprowadzanie nowoczesnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz wsparcie zakupów pojazdów dla osób niepełnosprawnych, a także likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w mieszkaniach, na ulicach i budynkach użyteczności publicznej (montaż wind, wymiana lub odnowa chodników)	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
	3.2. Poprawa jakości edukacji	Wprowadzenie w gimnazjach, liceach i technikach przedmiotu pozaobowiązkowego na temat wykorzystania możliwości twórczych młodzieży oraz prowadzenie cyklicznych warsztatów aktywizujących, przykładowo: „jak prowadzić własną działalność gospodarczą?”, „rozwijanie kreatywności i intuicji”, „kreatywne	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW		rozwiązywanie problemów”														
		Współpraca władz powiatu ze środowiskami gospodarczymi i społecznymi w poszerzaniu oferty edukacyjnej na szczeblu ponadgimnazjalnym i dostosowywaniu profili nauczania do potrzeb rynku pracy.	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
	3.2. Poprawa jakości edukacji	Przebudowa bazy sportowej szkół, w tym przebudowa kompleksu boisk sportowych w Czartajewie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Modernizacja bazy szkolenia praktycznego w Ostrożanach i Czartajewie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Modernizacja obiektów edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych (Siemiatycze, Czartajew, Ostrożany)	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozwijanie systemu stypendialnego dla zdolnych dzieci i młodzieży	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Wspieranie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży (szczególnie w ramach klubów sportowych, stowarzyszeń i innych organizacji)	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW		Kierowanie chętnych nauczycieli na studia podyplomowe o twórczości	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Uruchomienie we wszystkich gminach wszechnic rozwijania zdolności twórczych mieszkańców	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
	3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia	Inicjowanie i promocja działań z zakresu profilaktyki zdrowia (np. bezpłatne badania okresowe dla różnych grup mieszkańców)	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
	3.3. Poprawa dostępu i jakości usług w ochronie zdrowia	Prowadzenie w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych programu edukacji zdrowotnej z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień. zwiększenie dostępności i zakresu usług rehabilitacyjnych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Doskonalenie usług medycznych poprzez modernizację rozbudowę Szpitala Powiatowego w Siemiatyczach	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozbudowa istniejącego lądowiska helikoptera sanitarnego z dostosowaniem do lotów nocnych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	-, B, D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Wykonanie przepływowego zbiornika wody zabezpieczającego Szpital Powiatowy SP ZOZ w Siemiatyczach w wodę	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności	na dobowe zużycie														
		Rozwijanie nowoczesnych łącz i komunikacji cyfrowej, w tym: budowa sieci szerokopasmowej na terenie powiatu	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Zapewnienie dostępu do Internetu każdej rodzinie w powiecie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	3.4. Rozwój infrastruktury na rzecz poprawy jakości życia ludności	Zorganizowanie kursów korzystania z komputera w sprawach gospodarczych i administracyjnych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Pomóc w zakupie komputera w rodzinach objętych opieką społeczną	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Zakup specjalnego samochodu ratownictwa wodnego	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego oraz innego sprzętu specjalistycznego	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Oznaczenia:

Identyfikacja oddziaływań:

- (+) - realizacja działań spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,
 (-) - realizacja działań spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,
 (0) - realizacja działań nie wpływa na środowisko

Rodzaje oddziaływań*

- P - Pośrednie,
 B - Bezpośrednie,
 W - Wtórne,
 Sk - Skumulowane,

- K - Krótkoterminowe,
 Ś - Średnioterminowe,
 D - Długoterminowe,
 S - Stałe,
 C - Chwilowe

*Rodzaj oddziaływania został określony na podstawie art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

Tabela 13. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań na obszar Natura 2000 i środowisko projektowanego dokumentu w ujęciu priorytetów i kierunków interwencji.

Priorytet	Działania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Priorytet I. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej powiatu	Rozwój infrastruktury transportowej	-, B, K	-, B, K	+, P, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, B, D	+, P, D	+, B, D	-, B, D	0, P, D	+, P, D
	Rozwój infrastruktury ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D
	Rozwój infrastruktury społecznej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
	Rozwój infrastruktury turystycznej i sportowej	-, P, D	-, P, D	+, P, D	-, B, D	-, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D
	Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego i przedsięwzięć innowacyjnych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
Priorytet II. Wzmocnienie konkurencyjności powiatu poprzez rozwój lokalnych zasobów ludzkich	Sprawny system edukacji sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
	Zwiększenie elastyczności i mobilności zawodowej mieszkańców powiatu, w tym podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
	Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D

Priorytet	Działania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Priorytet II. Wzmocnienie konkurencyjności powiatu poprzez rozwój lokalnych zasobów ludzkich	Promocja przedsiębiorczości	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
Priorytet III. Wzmocnienie potencjału gospodarczego i społecznego powiatu	Wspieranie przedsiębiorczości	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
	Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D
	Tworzenie warunków służących rozwojowi kultury i turystyki z uwzględnieniem walorów środowiska naturalnego	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P, D	+, B, D

Oznaczenia:

Identyfikacja oddziaływań:

- (+) - realizacja działań spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,
 (-) - realizacja działań spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,
 (0) - realizacja działań nie wpływa na środowisko

Rodzaje oddziaływań*

P - Pośrednie,
 B - Bezpośrednie,
 W - Wtórne,
 Sk - Skumulowane,
 K - Krótkoterminowe,
 Ś - Średnioterminowe,
 D - Długoterminowe,
 S - Stałe,
 C - Chwilowe

**Rodzaj oddziaływania został określony na podstawie art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

Oddziaływanie na obszary Natura 2000

Sieć Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Dla każdego kraju członkowskiego określa się listę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwie dyrektywy: siedliskowa (habitatowa) oraz ptasia, na mocy których powoływane są obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk.

W ramach analizy dokonano także oceny przewidywanych znaczących oddziaływań w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych w SDF dla obszarów Natura 2000 oraz zwrócono szczególną uwagę na obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r., Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Na obszarze powiatu siemiatyckiego znajdują się następujące powierzchniowe formy ochrony przyrody:

- Rezerваты przyrody: Góra Uszeście, Grąd Radziwiłłowski, Koryciny, Sokóle, Witanowszczyzna,
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Bugu", Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Bugu i Nurca”
- Zespół przyrodniczo - krajobrazowy Głogi,
- Użytki ekologiczne
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków OSO Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001,
- Projektowane Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk SOO Natura 2000: Ostoja Nadbużańska PLH140011, Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014, Ostoja w Dolinie Górnego Nurca - PLH200021.

Jak już wcześniej zaznaczono analizowany *Program* został stworzony w celu realizacji zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego, uwzględniającego poprawę istniejącego stanu środowiska. Jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji działań i przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na obszary Natura 2000 jak i inne powierzchniowe formy ochrony przyrody. Dopiero szczegółowa analiza przedinwestycyjna na etapie uzyskiwania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych określi szczegółowo zakres oddziaływania poszczególnych inwestycji. W przypadku realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogłyby negatywnie oddziaływać na te obszary lub populacje gatunków, powinny zostać przeprowadzone działania kompensujące i/lub minimalizujące.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną oraz rośliny

Realizacja działań wynikających z wyznaczonych celów w *Programie*, w sposób pośredni lub bezpośredni będzie oddziaływała pozytywnie na różnorodność biologiczną oraz rośliny lub będzie neutralna. Warto podkreślić tu przede wszystkim działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody - związane bezpośrednio ze specyfiką ekosystemów.

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta związane z realizacją planowanych działań określonych w *Programie Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* będzie najczęściej pozytywne lub neutralne. Oddziaływania pozytywne wiązać się będą z poprawą gospodarki wodno-ściekowej, zastosowaniem OZE, poprawą efektywności energetycznej i stanu powietrza. Ma to zasadniczy wpływ na zdrowie ludzi i zwierząt.

Przewidywane oddziaływania związane są przede wszystkim z realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury. Z analizy można wnioskować o pozytywnych skutkach wdrażania działań *Programu* na stan środowiska. Warto jednak podkreślić, iż występowanie oddziaływań negatywnych może nastąpić w wyniku w krótkotrwałego i chwilowego wpływu budowy lub modernizacji obiektów, przynoszących w rezultacie długotrwałe oddziaływanie pozytywne.

Oddziaływanie na wodę

Wszystkie inwestycje, w ramach których przewiduje się prace związane z poprawą systemu komunikacyjnego i infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, gospodarki odpadami na etapie prowadzonych robót budowlanych mogą stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Chodzi tu w szczególności o prace ziemne i organizacyjne związane z konieczności wykonywania wykopów pod infrastrukturę techniczną, przewody kanalizacyjne i inne uzbrojenie terenu. Prace ziemne doprowadzić mogą do odstonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano - materiałowej.

Spodziewanym efektem realizacji *Programu* będzie między innymi uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej poprzez budowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Wszystkie zamierzenia inwestycyjne związane z infrastrukturą ochrony środowiska mają na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania dadzą pozytywny i długotrwały efekt.

Oddziaływanie na powietrze

Oddziaływanie pozytywne wystąpi na etapie zrealizowania celów związanych z ochroną powietrza. Negatywne oddziaływanie na powietrze wiązać się będzie natomiast z fazą budowy. W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Spowodowana ona będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych.

Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do dość krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku. W tym przypadku spodziewanym efektem jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Poprawa jakości powietrza nastąpi także w wyniku modernizacji kotłowni i wyeliminowaniu węgla jako paliwa, pomocy w rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczeniu emisji pochodzących z komunikacji.

Realizacja ustaleń *Programu* wpłynie także na polepszenie jakości powietrza dzięki zwiększeniu udziału odnawialnych źródeł energii, ograniczając w ten sposób zużycie energii z tradycyjnych źródeł.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych działań na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego.

W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji większości zamierzeń wiązać się będzie z realizacją infrastruktury technicznej (infrastruktura wodno - kanalizacyjna). Realizacja tych zadań bezpośrednio przełoży się na poprawę stanu czystości gleb.

Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja ustaleń *Programu* może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych powiatu siemiatyckiego. Przede wszystkim dotyczy to terenów zdegradowanych, na których konieczna jest rekultywacja. Zgodnie z przyjętymi w *Programie* celami tereny te mają zostać zidentyfikowane i poddane odpowiednim zabiegom.

Oddziaływanie na klimat

Na podstawie analizy można zauważyć, iż osiągnięcie niektórych celów *Programu* będzie w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na elementy klimatu. Pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać przede wszystkim z ograniczenia emisji pochodzącej z różnych źródeł i zwiększenie wykorzystania OZE, poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, zwiększenie efektywności energetycznej oświetlenia.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Tak jak w poprzednich wypadkach oddziaływanie na klimat akustyczny można analizować w dwóch fazach - w fazie budowy oraz w fazie eksploatacji omawianego obszaru. Wzmożony hałas emitowany będzie podczas budowy prowadzonej w ramach realizacji przedsięwzięć strategicznych, w szczególności odnoszących się do zadań związanych z budową, przebudową lub modernizacją infrastruktury technicznej.

Hałas emitowany podczas prac budowlanych będzie miał charakter okresowy występujący jedynie do czasu zakończenia rozbudowy drogi. Związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych.

Pozytywny wpływ na kształtowanie się klimatu akustycznego będzie możliwe, dzięki rozpoznaniu i ocenie stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas. W wyniku rozpoznania natężenia hałasu, możliwe będzie podjęcie odpowiednich działań służących jego eliminacji.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Realizacja postanowień *Programu*, zakłada racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Można zatem zauważyć pozytywne oddziaływanie analizowanego dokumentu na zasoby naturalne przejawiające się w ograniczeniu presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji surowców. Pozytywny wpływ będzie obserwowany także w wyniku identyfikacji obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacji i zagospodarowaniu.

Oddziaływanie na zabytki

Pozytywny wpływ na zabytki będzie miała przebudowa i modernizacja ulic, z uwagi na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych. Należy tu zaznaczyć, iż pyły oraz drgania odgrywają rolę czynnika niszczącego elewacje i konstrukcję tych obiektów. Zagospodarowanie terenu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju również będzie miało pozytywny wpływ na zabytki.

Oddziaływanie na dobra materialne

Zakłada się, iż poprzez poprawę infrastruktury nastąpi pozytywny wpływ na dobra materialne, co zwiększy wartość i znaczenie społeczno-gospodarcze przedmiotowego obszaru oraz poprawi stan środowiska.

Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie są związane przede wszystkim z budową i funkcjonowaniem danej inwestycji zarówno na etapie budowy, jak i późniejszej eksploatacji. W tym przypadku przewiduje się, iż jedynie na etapie budowy danych obiektów mogą wystąpić chwilowe negatywne oddziaływania tego typu, natomiast

późniejsza eksploatacja będzie skutkować pozytywnym wpływem na wszystkie komponenty środowiska.

Planowane w *Programie* przedsięwzięcia mogą wykazywać efekty skumulowane, w momencie, gdy inwestycje nakładają się będą w czasie z innymi planowanymi na tym obszarze i w jego sąsiedztwie przedsięwzięciami. W razie nakładania się harmonogramów prac związanych z budową niektórych obiektów nie można wykluczyć oddziaływania skumulowanego na wszystkie komponenty środowiska. Zwiększy się emisja zanieczyszczeń powietrza w wyniku pracy sprzętu i maszyn w jednakowym czasie. Destabilizacji ulegnie klimat akustyczny, niektóre prace będą generować drgania i wibracje powierzchni ziemi i wody. Będą to oddziaływania, które ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne, podobnie jak oddziaływania skumulowane, są trudne do przewidzenia, przede wszystkim ze względu na możliwość wystąpienia z opóźnieniem oraz w oddaleniu od źródła pierwotnego oddziaływania.

Analiza ustalonych w *Programie* działań ma pozytywne, długoterminowe oddziaływanie na środowisko o stałych efektach. Brak znaczących negatywnych oddziaływań *Programu* na środowisko, należy uznać jako jej oczywisty walor w świetle specyfiki ocenianego dokumentu.

11. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Realizacja każdego z celów, wyznaczonych w ramach "*Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020*", będzie w różnicowany sposób oddziaływała na poszczególne komponenty środowiska. Większość planowanych kierunków interwencji będzie skutkować podejmowaniem działań mogących wywołać oddziaływanie pozytywne lub neutralnie.

W przypadku działań związanych z rozwojem infrastruktury liniowej możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań. Dla nich konieczne jest określenie rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących potencjalne szkody środowiska naturalnego. Analiza oddziaływań głównych kierunków działań wykazała, że potencjalnie największe negatywne skutki w środowisku przyrodniczym pojawić się mogą w związku z realizacją zamierzeń związanych z rozwojem infrastruktury drogowej, energetycznej.

Działaniem łagodzącym negatywne oddziaływania ze strony rozbudowy infrastruktury technicznej na elementy przyrodnicze jest, przede wszystkim takie planowanie tras ich

przebiegu, aby w jak najmniejszym stopniu ingerowały one w obszary cenne przyrodniczo. Nowe inwestycje powinny być każdorazowo poddane indywidualnemu - screeningowi, aby stwierdzić czy jest konieczne przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko. Negatywne oddziaływanie związane z rozwojem infrastruktury technicznej można łagodzić poprzez:

- dokładną analizę środowiskową poprzedzającą lokalizowanie nowo projektowanych instalacji OZE na obszarach prawnie chronionych;
- realizację nowych tras komunikacyjnych i energetycznych w sposób minimalizujący/zapobiegający ich oddziaływaniu na korytarze ekologiczne, tj. takie prowadzenie inwestycji, aby nie powodowały one defragmentacji i przerwania spójności powiązanych ze sobą obszarów przyrodniczych;
- realizację inwestycji komunikacyjnych z zachowaniem odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej (szczególnie od zwartej zabudowy);
- stosowanie rozwiązań technicznych sprzyjających osiągnięciu wymaganych standardów jakości środowiska na terenach zamieszkałych poprzez zastosowanie np.: pasów zieleni izolacyjnej, cichych nawierzchni, stref uspokojonego ruchu, ekranów akustycznych, itp.;
- zastosowanie np.: podziemnych i nadziemnych przejść dla zwierząt, przepławek dla ryb na rzekach wykorzystywanych przez elektrownie wodne, właściwe rozmieszczenie urządzeń OZE;
- właściwe prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej zarówno potrzeby rozwoju infrastruktury służącej ludziom, ale także sprzyjającej zachowaniu wysokiego potencjału przyrodniczego środowiska.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych strategicznych przedsięwzięć powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy, modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (np. użytkowania drogi). Należy wziąć pod uwagę, iż problemy z inwestycjami mogą zaistnieć na obszarach chronionych. Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało dużego wysiłku i niejednokrotnie poniesienia kosztów. W świetle uregulowań prawnych konflikty te można rozwiązać na trzy sposoby:

- podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych,
- zmianę lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione,
- rezygnację z inwestycji.

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystną sytuacją okazuje się zawsze rozwiązanie trzecie, które jest rozwiązaniem ostatecznym. Rezygnacja powoduje brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do

wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody. W przypadku realizacji *Programu* konieczne jest uwzględnienie zapisów zawartych w SDF oraz Planach Zadań Ochronnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, bardzo ważną rolę odgrywać będą tu oceny oddziaływania na środowisko, które należy prowadzić dla przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska. Na podstawie tej oceny wydawane będą decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

Mając na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko związanego z termomodernizacją budynków, powinna ona być przeprowadzana przy dostosowaniu terminów i sposobów wykonywania prac budowlanych, remontowych i innych do okresów lęgów, rozrodu i hibernacji, ale także przy wspomaganiu rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych, i edukacji społeczeństwa oraz właściwych służb w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych, i sposobów ich ochrony. Wobec powyższego wskazana jest dokładna analiza poszczególnych przypadków planowanych termomodernizacji i weryfikacja miejsc lęgowych ptaków (inventaryzacja ornitologiczna) oraz schronień nietoperzy. Przy planowanych pracach wskazana jest również konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa.

12. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Program Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020 przedstawia cele w zakresie:

- podniesienia konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego,
- stworzenia warunków do rozwoju zielonej gospodarki,
- poprawa jakości życia mieszkańców.

W najbliższych latach na terenie powiatu siemiatyckiego zaplanowanych zostało kilkanaście inwestycji związanych ze stanem środowiska. Świadczy to o chęci władz powiatu i lokalnych samorządów do wprowadzania zmian prowadzących do poprawy jakości środowiska przyrodniczego jak i standardu życia mieszkańców.

Mimo chęci władz powiatu siemiatyckiego do wprowadzania zmian prowadzących do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, jak i standardu życia mieszkańców, oraz przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego, realizacja wielu z zaplanowanych działań będzie zależać w dużym stopniu od pozyskania środków zewnętrznych, głównie z funduszy unijnych.

Wyznaczone cele są spójne z dokumentami wyższych szczebli, zawierają pełen zakres informacji na temat aktualnego stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu siemiatyckiego, przedziały czasowe wykonania poszczególnych inwestycji oraz nakłady finansowe i źródło finansowania(w tym z funduszy Unii Europejskiej), dlatego zrezygnowano z przedstawienia rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych.

Podstawowym problemem w dokonywanej ocenie oddziaływania analizowanego dokumentu jest stosunkowo duży poziom ogólności przedmiotowego dokumentu, w szczególności jeśli chodzi o przedsięwzięcia strategiczne. Jednak należy dodać, iż brak szczegółowości jest dość typową cechą tego typu opracowań. Ogólny charakter zapisów, zwłaszcza dotyczących projektów kluczowych umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Proponowane do realizacji zadania w ramach *Programu* mają pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, jak wyżej wspomniano, dokument ten ma charakter strategiczny, na wysokim stopniu ogólności, w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy np. budowie nowych dróg, należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. W przypadku wszystkich przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne, winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013. 1235, ze zm.).

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozwiązania alternatywne do proponowanych w *Programie* mogą obejmować alternatywne: lokalizacje przedsięwzięcia, przebiegi szlaków w przypadku inwestycji drogowych, rozwiązania technologiczne lub konstrukcyjne przedsięwzięć, różne skale i rozmiary inwestycji, harmonogramy lub organizacje prac budowlanych, metody budowy, sposoby likwidacji przedsięwzięć oraz alternatywne procesy. Zgodnie z opinią Komisji Europejskiej warianty alternatywne odnoszą się wyłącznie do projektowanych przedsięwzięć, które ze swojej strony mogą być wariantowane w wyżej wymieniony sposób. Dokumenty strategiczne, o dużym stopniu ogólności (a takim jest *Program*) nie mogą i nie powinny podlegać tak dalece idącemu wariantowaniu. Nie powinno się też poddawać ocenie wariantów tych inwestycji, dla których nie zidentyfikowano negatywnych oddziaływań.

13. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* została opracowana zgodnie z wytycznymi ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227 ze zm.) i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Prognoza dotyczy następujących zagadnień, będących treścią analizowanego *Programu*: analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony, identyfikacji i charakterystyki przewidywanych znaczących oddziaływań i ustaleń zawartych w *Programie*.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu sprawdzenie stopnia uwzględnienia, w tym projekcie celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Porównanie zapisów *Programu Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego na lata 2015-2020* oraz strategicznych dokumentów wyższego rzędu ukazuje, dużą zgodność głównych celów i priorytetów. Nie stwierdzono celów sprzecznych i wykluczających się.

Prognoza jako punkt wyjścia do kolejnych analiz, opisuje istniejący stan środowiska powiatu, oraz problemy związane z jego ochroną. Do cech charakterystycznych powiatu siemiatyckiego zalicza się urozmaicony krajobraz, dużą liczbę obszarów prawnie chronionych oraz bogate przedstawicielstwo gatunkowe flory i fauny.

W analizowanym *Programie* cele zostały określone na podstawie analizy stanu środowiska oraz prognozowanych zmian w oparciu o obowiązujące przepisy oraz nowe wymagania prawne, a także cele dokumentów strategicznych wyższego szczebla, oraz planów i programów powiatowych i gminnych. Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym *Programie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

Zgodnie z projektowanym dokumentem wizja i misja powiatu jest następująca:

Wizja powiatu

Powiat siemiatycki miejscem przyjaznym mieszkańcom i przedsiębiorcom, sprzyjającym rozwojowi zielonej gospodarki.

Misja powiatu

1. **Gospodarskie inicjowanie i realizacja działań organizacyjnych mających na celu zrównoważony rozwój powiatu.**
2. **Stworzenie warunków do maksymalnego pozyskania i wykorzystania środków rozwojowych Unii Europejskiej na lata 2014-2020.**

Cele główne i szczegółowe

W Programie Rozwoju Powiatu jako cele główne przyjęto:

Cel główny 1. Podniesienie konkurencyjności gospodarki powiatu siemiatyckiego

Cel główny 2. Stworzenie warunków do rozwoju zielonej gospodarki

Cel główny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Analizie i ocenie poddano również przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko. W wyniku analizy stwierdzono, iż wśród zadań ujętych w *Programie* nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z realizacji działań przekracza potencjalne zagrożenie.

Powstanie niniejszej *Prognozy* pozwala stwierdzić poprawność wykonania *Programu* w zakresie zawartości niezbędnych informacji i analiz dotyczących polityki ochrony środowiska powiatu siemiatyckiego na najbliższe lata.

Podsumowując, można stwierdzić, iż zdecydowana większość zaproponowanych celów i działań będzie miała dodatni wpływ na środowisko i ludzi. Zakładając, że zostaną one wcielone w życie, powinny wpłynąć na zwiększenie tempa zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu siemiatyckiego.

Spis tabel

TABELA 1. PROPOZYCJA WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA PROGRAMU.....	60
TABELA 2. WIELKOŚĆ EMISJI Z POWIATU W LATACH 2004 - 2013 NA TLE WOJEWÓDZTWA	65
TABELA 3. UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z WODOCIĄGU NA TERENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO.....	67
TABELA 4. UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z KANALIZACJI NA TERENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO	67
TABELA 5. UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO.....	68
TABELA 6. KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH WG BADAŃ PIG-PIB	69
TABELA 7. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE NA TERENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO	73
TABELA 8. WYNIKI BADAŃ HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO W 2014 R.	77
TABELA 9. WYNIKI POMIARÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	78
TABELA 10. ZŁOŻA KOPALNE W POWIECIE SIEMIATYCKIM WEDŁUG STANU NA 31.12.2013 ROK.....	79
TABELA 11. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA W ZWIĄZKU Z WYSTĘPOWANIEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	84
TABELA 12. WYNIKI ANALIZY PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA OBSZAR NATURA 2000 I ŚRODOWISKO PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	95
TABELA 13. WYNIKI ANALIZY PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA OBSZAR NATURA 2000 I ŚRODOWISKO PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU W UJĘCIU PRIORYTETÓW I KIERUNKÓW INTERWENCJI.....	110

Spis rycin

RYC. 1. POWIAT SIEMIATYCKI	63
RYC. 2. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH OGÓŁEM Z TERENU POWIATU SIEMIATYCKIEGO	64
RYC. 3. STAN EKOLOGICZNY I POTENCJAŁ EKOLOGICZNY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH BADANYCH W LATACH 2010-2014.....	70
RYC. 4. POŁOŻENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO NA TLE MEZOREGIONÓW FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH.....	71
RYC. 5. OBSZARY NATURA 2000 W POWIECIE SIEMIATYCKIM.....	72
RYC. 6. POWIERZCHNIA OBSZARÓW PRAWNIE CHRONIONYCH [HA]	73
RYC. 7. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W POWIECIE SIEMIATYCKIM.....	74
RYC. 8. REZERWATY I ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE W POWIECIE SIEMIATYCKIM.....	75
RYC. 9. KORYTARZE EKOLOGICZNE NA TERENIE POWIATU SIEMIATYCKIEGO.....	76
RYC. 10. KORYTARZE EKOLOGICZNE NA OBSZARZE POWIATU SIEMIATYCKIEGO.....	88

Spis literatury

1. Informacja o stanie środowiska na obszarze województwa podlaskiego w 2009 roku na podstawie działalności inspekcyjno - kontrolnej i badawczej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku,
2. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego w 2012 roku,
3. Krupa A. Ochrona krajobrazu w programie rolnośrodowiskowym. Biblioteczka programu rolnośrodowiskowego 2007-2013. Warszawa 2010,
4. Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2011 roku,
5. Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek województwa podlaskiego w 2011 roku,
6. Plan gospodarki odpadami dla powiatu siemiatyckiego na lata 2008 - 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2019,
7. Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017,
8. Plan rozwoju lokalnego powiatu siemiatyckiego 2007 - 2013,
9. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego,
10. Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
11. II Polityka ekologiczna państwa,
12. Polityka Leśna Państwa,
13. Program ochrony środowiska dla powiatu siemiatyckiego na lata 2008 - 2011,
14. Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014,
15. Program państwowego monitoringu środowiska województwa podlaskiego na lata 2010 - 2012,
16. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014 - 2020,
17. Strategia rozwoju powiatu siemiatyckiego,
18. Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku,
19. Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2010 roku,

20. Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2011 roku,

21. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. z 2011 r., Nr 49, poz. 549),

22. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014

23. SDF Natura 2000 Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014, data aktualizacji: 2014-04,

24. SDF Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011, data aktualizacji: 2014-04,

25. SDF Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001, data aktualizacji: 2014-04,

26. SDF Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021, data aktualizacji: 2014-04.

27. ZARZĄDZENIE NR 20/2013 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU z dnia 22 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego PLH200014 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2013 r., poz. 3243),

28. ZARZĄDZENIE NR 22/2013 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU z dnia 26 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2013 r., poz. 3498),

29. ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2014 r., poz. 3204),

30. ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011, (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2014 r., poz. 3132),

31. OCENA stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2014 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), lipiec 2015,

32. OCENA WYNIKÓW BADAŃ HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO WYKONANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2014 ROKU, marzec 2015,

33. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu siemiatyckiego, WIOŚ BIAŁYSTOK, wrzesień 2014.

Zasoby Internetowe

1. Strona Głównego Urzędu Statystycznego <http://www.stat.gov.pl/gus>
2. Strona Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>
3. Strona Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku <http://www.wios.bialystok.pl>
4. Strona Natura 2000 <http://natura2000.gdos.gov.pl/>

5. Strona Państwowego Instytutu Geologicznego <http://www.pgi.gov.pl/>
6. Strona Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach <http://www.siemiatycze.pl/>,
7. <http://www.wios.bialystok.pl/>.